

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 38 · 27. januar
Sesjonen 2025–2026

Møte tirsdag den 27. januar 2026 kl. 10

President: Morten Wold

Dagsorden (nr. 38):

1. Stortingets vedtak til lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner) (Lovvedtak 21 (2025–2026), jf. Innst. 77 L (2025–2026))
2. Stortingets vedtak til lov om endringer i verdipapirhandeloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak) (Lovvedtak 22 (2025–2026), jf. Innst. 59 L (2025–2026) og Prop. 156 LS (2024–2025))
3. Stortingets vedtak til lov om endringer i AIF-loven (Lovvedtak 23 (2025–2026), jf. Innst. 63 L (2025–2026) og Prop. 157 LS (2024–2025))
4. Stortingets vedtak til lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven) (Lovvedtak 24 (2025–2026), jf. Innst. 61 L (2025–2026) og Prop. 167 LS (2024–2025))
5. Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. trinn) (Lovvedtak 25 (2025–2026), jf. Innst. 78 L (2025–2026) og Prop. 160 L (2024–2025))
6. Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Anskaffelse av ytterligere ubåter og langtrekkende presisjonsild (Innst. 86 S (2025–2026), jf. Prop. 29 S (2025–2026))
7. Næringsministerens handelspolitiske redegjørelse
8. Redegjørelse av fiskeri- og havministeren om ivaretagelse av fiskere i Oslofjorden
9. Referat

Presidenten [10:01:52]: Representanten Erling Sande, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Følgende innkalte vararepresentanter tar nå sete:

For Hedmark: Erik Hager

For Møre og Romsdal: Berit Tønnesen

For Telemark: Bengt Halvard Odden

Fra Statsministerens kontor foreligger følgende brev til Stortinget, datert 23. januar 2026:

«I dag klokken 11.00 ble det avholdt statsråd på Det kongelige slott under ledelse av Hans Majestet Kongen.

Det ble truffet følgende vedtak om endringer i regjeringen mv.:

Statsministerens kontor

Statssekretær Hanne-Berit Brekken gis avskjed i nåde med virkning fra og med 23. januar 2026 kl. 12.00 som statssekretær for statsråd Nils Kristen Sandtrøen i Landbruks- og matdepartementet.

Advokat Anette Stegegerdet Norberg utnevnes til statssekretær for statsråd Nils Kristen Sandtrøen i Landbruks- og matdepartementet. Hun tiltrer med virkning fra og med 2. februar 2026.»

Det refererte brevet foreslås vedlagt protokollen. – Det anses vedtatt.

Det foreligger en rekke permisjonssøknader:

- fra representantene Jørgen H. Kristiansen, Amalie Gunnufsen, Geir Jørgensen og Nikolai Astrup om permisjon i dagene 27. og 28. januar – alle for å delta i møter i den felles parlamentarikerdelegasjonen til EFTA og EØS i Genève, Sveits
 - fra Høyres stortingsgruppe om permisjon for representanten Tone Wilhelmsen Trøen i tiden fra og med 27. til og med 29. januar og fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Solveig Vik i dagene 28. og 29. januar – begge for å delta i Europarådets parlamentariske forsamlings første delsejón i Strasbourg, Frankrike
 - fra Sosialistisk Venstrepartis stortingsgruppe om permisjon etter Stortingets forretningsordens § 5 annet punktum for representanten Sunniva Holmås Eidsvoll fra og med 27. januar og inntil videre
- Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Fra første vararepresentant for Oslo, Andreas Sjalg Unneland, foreligger søknad om fritak fra å møte i Stortinget under representanten Sunniva Holmås Eidsvolls permisjon, av velferdsgrunner.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:

For Aust-Agder: Georg Gulli

For Vest-Agder: Hannah Teigland

For Akershus: Håkon Snorheim

For Nordland: Synne Høyforsslett Bjørnbæk

For Oslo: Ola Svenneby og Cato Brunvand Ellingsen

For Rogaland: Christoffer Emberland Håland

Presidenten [10:04:15]: Georg Gulli, Hannah Teigland, Håkon Snorheim, Synne Høyforsslett Bjørnbæk, Ola Svenneby og Cato Brunvand Ellingsen er til stede og vil ta sete.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik vil overbringe en kongelig proposisjon.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:04:37]: På vegne av regjeringen vil jeg overbringe en proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2026 under Justis- og beredskapsdepartementet – operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø mv.

Presidenten [10:04:46]: Proposisjonen vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Representanten Haagen Poppe vil fremsette et representantforslag.

Haagen Poppe (H) [10:05:01]: På vegne av representantene Tone Wilhelmsen Trøen, Anna Molberg og meg selv har jeg den store glede å framsette et representantforslag om mer åpenhet og demokrati i kultursektoren.

Presidenten [10:05:16]: Representanten Mimir Kristjánsson vil fremsette tre representantforslag.

Mimir Kristjánsson (R) [10:05:35]: På vegne av representantene Geir Jørgensen, Marie Sneve Martinussen og meg selv har jeg æren av å legge fram et representantforslag om å åpne grossistledet og gjøre prisutviklingen mer oversiktlig i norsk dagligvare.

På vegne av representantene Sofie Marhaug, Geir Jørgensen og meg selv har jeg gleden av å legge fram et representantforslag om å avvikle Nysnø.

På vegne av representanten Seher Aydar og meg selv har jeg gleden av å legge fram et representantforslag om å redde sykehusdriften i Egersund.

Presidenten [10:06:12]: Representanten Tage Pettersen vil fremsette et representantforslag.

Tage Pettersen (H) [10:06:29]: På vegne av representantene Mudassar Kapur, Anna Molberg, Mathilde Tybring-Gjedde og meg selv har jeg gleden av å legge fram et representantforslag om en borgerkontrakt.

Presidenten [10:06:40]: Representanten Marit Vea vil fremsette et representantforslag.

Marit Vea (V) [10:06:56]: På vegne av representantene Lars Haltbrekken, Siren Julianne Jensen, Sofie Marhaug, Frøya Skjold Sjursæther og meg selv er jeg glad for å legge fram et forslag om tilbaketrekning av utslippstillatelsen for gruveavfall i Repparfjorden.

Presidenten [10:07:13]: Representanten Georg Gulli vil fremsette et representantforslag.

Georg Gulli (KrF) [10:07:26]: På vegne av stortingsrepresentantene Ida Lindtveit Røse, Jonas Andersen Sayed og meg selv fremmer jeg et representantforslag om et nasjonalt røykesluttprogram – uten kostnad for staten.

Presidenten [10:07:37]: Representanten Henrik Asheim vil fremsette et representantforslag.

Henrik Asheim (H) [10:07:49]: På vegne av representanten Nikolai Astrup og meg selv har jeg æren av å

fremsette et representantforslag om lavere og mer forutsigbar skatt på folks bolig.

Presidenten [10:07:59]: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sakene nr. 1–5 vil bli behandlet under ett.

Sak nr. 1 [10:08:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i NIM-loven (nye overvåkings- og rapporteringsfunksjoner) (Lovvedtak 21 (2025–2026), jf. Innst. 77 L (2025–2026))

Sak nr. 2 [10:08:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i verdipapirhandelloven mv. (kapitalkrav for verdipapirforetak) (Lovvedtak 22 (2025–2026), jf. Innst. 59 L (2025–2026) og Prop. 156 LS (2024–2025))

Sak nr. 3 [10:08:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i AIF-loven (Lovvedtak 23 (2025–2026), jf. Innst. 63 L (2025–2026) og Prop. 157 LS (2024–2025))

Sak nr. 4 [10:08:11]

Stortingets vedtak til lov om folkefinansiering av næringsvirksomhet (folkefinansieringsloven) (Lovvedtak 24 (2025–2026), jf. Innst. 61 L (2025–2026) og Prop. 167 LS (2024–2025))

Sak nr. 5 [10:08:11]

Stortingets vedtak til lov om endringer i opplæringslova (rett til 12 timer gratis skolefritidsordning i uken for elever på 1. til 3. Trinn) (Lovvedtak 25 (2025–2026), jf. Innst. 78 L (2025–2026) og Prop. 160 L (2024–2025))

Presidenten [10:08:16]: Ingen har bedt om ordet.

Sak nr. 6 [10:08:26]

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Anskaffelse av ytterligere ubåter og langtrekkende presisjonsild (Innst. 86 S (2025–2026), jf. Prop. 29 S (2025–2026))

Presidenten [10:08:39]: Etter ønske fra utenriks- og forsvarskomiteen vil presidenten ordne debatten slik: 5 minutter til hver partigruppe og 5 minutter til medlemmer av regjeringen.

Videre vil det – innenfor den fordelte taletid – bli gitt anledning til inntil ti replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen, og de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

Peter Frølich (H) [10:09:17] (ordfører for saken): Alle i Norge ønsker å leve i fred, men om noen angriper oss eller våre allierte, skal vi slå knallhardt tilbake. Derfor er det helt avgjørende at vi nå anskaffer langtrekkende presisjonsild, med flere hundre kilometers rekkevidde, og ytterligere to nye ubåter, noe som gir seks ubåter totalt.

Langtrekkende presisjonsild vil gi en helt tydelig avskrekkingseffekt. Dette er våpen som kan nå langt inn bak fiendens linjer, treffe kommandoplasser, baser, materiell, kritisk infrastruktur, forsyningslinjer, troppeansamlinger osv. I en moderne krig er dette helt avgjørende. Man kan bare se til Ukraina, som fikk denne typen våpen introdusert sommeren 2022, og hvordan det endret krigens gang og stoppet russernes momentum i deres invasjon.

Når det gjelder ubåter, vil økningen fra fire til seks gjøre at Sjøforsvaret kan operere flere ubåter samtidig og til enhver tid. Det vil være en markant forbedring av vår evne til avskrekking, overvåkning og suverenitetshevdelse. Ingen fiende skal kunne være trygg på å bevege seg inn i våre havområder.

I Norge finner vi heldigvis sammen i de store og viktige spørsmålene. Langtidsplanen er ofte framhevet som et godt og viktig bevis på dette. Den evnen til å samarbeide er veldig viktig og en av våre nasjonale styrker. Den kommer fra en grunnleggende politisk tillit som vi har til hverandre, og den skal vi aldri ta for gitt. Prosessen bak innstillingen vi behandler i dag, gir kanskje en bitte liten grunn til bekymring rundt nettopp dette. Vi ser at flere partier setter spørsmålstejn ved regjeringens vurderinger rundt mulige leverandører av langtrekkende presisjonsild, og de stemmer derfor mot bevilgningen. Bare la meg si veldig tydelig at det mener Høyre er uheldig. Jeg forstår at dette skyldes innvendinger mot anskaffelsesprosessen, men dersom flere partier hadde fulgt denne logikken og stemt mot innstillingen, ville denne helt nødvendige anskaffelsen blitt unødvendig forsinket og fordyret. Det har vi ikke råd til, slik som verden ser ut i dag.

Høyre er veldig, veldig klar på at det ikke er Stortingets rolle å velge leverandører av ulike forsvarssystemer. Man bør heller ikke bruke saker som dette til indirekte å intervensere i de anskaffelsesprosessene. Vårt ansvar er enkelt og greit å vedta en struktur og vedta budsjetttramene for den strukturen.

Jeg vet at ansvaret for en korrekt og opplyst anskaffelse med riktig informasjonsflyt til Stortinget ligger tin-

drende klart hos regjeringen. Om det har skjedd noen feil i denne prosessen, har Stortinget og også andre myndigheter kontrollmekanismer som kan undersøke og ettergå prosessen og eventuelt ansvarliggjøre regjeringen dersom det blir oppdaget feil. Spørsmålet om anskaffelsen bør altså holdes separat fra spørsmålet om struktur og budsjettammer.

Motstanden fra partiene bør likevel være noe som regjeringen noterer seg. Vi er avhengig av at Stortinget skal knytte tillit til Forsvarsdepartementets militærfaglige vurderinger. Hvis man ser på merknadene om langtrekkende ild i innstillingen, ser vi at regjeringen denne gangen kanskje kom litt til kort hos flere partier. Til tross for det får innstillingen et solid flertall, heldigvis, og med dette vedtaket får Norge et markant sterkere forsvar. Vår klare forventning er at rammene holdes, og at anskaffelsen gjøres med tilstrekkelig handlekraft og gjennomføringsevne fra regjeringens side. Summen på nesten 120 mrd. kr er enorm, men vi vet alle smertelig og inderlig godt at alternativet, passivitet, fort blir dyrere.

Nils-Ole Foshaug (A) [10:14:19]: Prop. 29 S for 2025–2026 handler om noe av det mest grunnleggende staten har ansvaret for, nemlig å sikre landet vårt i en tid med økende uro og en sikkerhetspolitisk situasjon som er alvorligere enn på flere tiår. Proposisjonen omhandler to sentrale kapasiteter: flere ubåter til Sjøforsvaret og etablering av landbasert langtrekkende presisjonsild i Hæren. Dette er ikke enkeltstående investeringer. Det er helt nødvendige byggesteiner i et sterkere og mer moderne forsvar.

Det haster med å bygge forsvarsevne. Russlands brutale angrepskrig mot Ukraina har vist oss hvor raskt sikkerhetssituasjonen kan endres, og hvor avgjørende det er å ha militære kapasiteter på plass før krisen rammer. Det er nettopp dette Prop. 29 S følger opp: prioriteringer i langtidsplanen for Forsvaret vedtatt av et samlet storting. Verden har blitt farligere og mer uforutsigbar, og vi må ta et større ansvar for egen sikkerhet. Vi er derfor i full gang med å styrke alle grener i Forsvaret. Investering i ubåter og langtrekkende presisjonsild er en viktig del av dette og vil ha en vesentlig avskrekkingseffekt overfor enhver motstand.

Når det gjelder langtrekkende presisjonsild, er dette en kapasitet Norge ikke har i dag. Det er en kapasitet som har vært nevnt i samtlige fagmilitære råd siden 2015, og det har vært en sentral anbefaling i forsvarssjefens fagmilitære råd i både 2019 og 2023. Kort fortalt er dette avgjørende for en moderne landmakt. Hæren trenger evne til å nå mål på lange avstander, bidra til avskrekking og styrke samvirket med allierte styrker. Derfor er det lagt til grunn at systemet skal ha en rekkevidde på om lag 500 km, og det skal inngå i en egen rakettartil-

leribataljon i Indre Troms med planlagt innfasing fra 2029.

Forsvarsmateriell har gjennomført en ryddig og profesjonell anskaffelsesprosess i markedet. Det er stilt tydelige krav fra Forsvaret, bl.a. til rekkevidde, leveranser og volum. Etter grundige konkurranser er enkelte leverandører blitt avvist fordi de ikke leverte det Forsvaret faktisk etterspurte. Dette er ikke politikk, det er fagmilitære vurderinger. Likevel foreslår nå enkelte partier å avbryte den pågående prosessen for å gå tilbake til et alternativ som allerede er vurdert og avvist. Det er for å vurdere et alternativ som fortsatt ikke leverer det Hæren trenger. I realiteten ville det bety å lyse ut en ny konkurranse med ny kvalitetssikring, noe som vil føre til mer usikkerhet og økte kostnader. Det vil svekke Norges tillit som anskaffelsespartner, men aller viktigst: Å starte prosessen på nytt vil føre til betydelige forsinkelser, og det i en tid hvor Forsvaret mangler denne kapasiteten, og hvor behovet er akutt. Det har vi rett og slett ikke råd til å utsette.

Vi må kjøpe hylleware som kan leveres raskt, som oppfyller kravene, og som gir Forsvaret reell operativ evne. Å velge utviklingsprosjekter uten ferdige løsninger, og uten kontraktfestet produksjon, innebærer betydelig risiko både teknisk, økonomisk og tidsmessig. Samtidig er Arbeiderpartiet tydelig på at dette ikke står i motsetning til industribygging i Norge og Europa. Industrisamarbeid og gjenkjøpsavtaler ligger fast, uavhengig av leverandørvalg. Målet er økt produksjonskapasitet, bedre forsyningsikkerhet og tettere samarbeid med våre allierte. Likevel kan ikke industripolitikk gå framfor operativ evne når sikkerhetssituasjonen er som den er nå.

Ubåter er en av de viktigste kapasitetene vi har for å ivareta norsk og alliert sikkerhet i nordområdene. Samarbeidet med Tyskland har gitt oss lavere risiko, bedre kostnadskontroll og sterk norsk industriell deltakelse gjennom Kongsberg og det felles kampsystemet. Å øke antallet ubåter fra fire til seks styrker utholdenheten, sikrer bedre operativ tilgjengelighet og gjør oss bedre i stand til å møte forventningene fra NATO, særlig i en tid der aktiviteten i nordområdene økes.

Prop. 29 S handler i bunn og grunn om ansvar – ansvar for å lytte til fagmilitære råd, ansvar for å handle i tide, ikke når det er for sent, og ansvar for å sørge for at Forsvaret får det materiellet de trenger, når de trenger det. Trygghet bygges ikke med utsettelse, det bygges med beslutninger.

Himanshu Gulati (FrP) [10:19:23]: Som flere har vært innom, står Norge og Europa i den mest krevende sikkerhetspolitiske situasjonen siden andre verdenskrig. De kjøpene og rammene vi tar stilling til her i dag, er av særdeles stor betydning, når det gjelder både å øke

antall nye ubåter, som er et av Norges strategisk sett viktigste virkemidler, og innkjøp av langtrekkende presisjonsild til Hæren. Dette er av avgjørende betydning for å oppnå ønsket effekt overfor en motstander når det gjelder landmilitær avskrekking, og er derfor av stor strategisk interesse.

Vi vil også vise til at når regjeringen har søkt sikkerhetsgarantier fra nære allierte ved kjøp av ubåter og stridsvogner fra Tyskland og fregatter fra Storbritannia, mener Fremskrittspartiet at regjeringen også burde ha gjort større bestrebelsler for å få en eller flere norske og europeiske leverandører med i hele anbudsprosessen, også her. Når det er sagt, støtter vi det som er sagt tidligere fra talerstolen i dag om at vi på Stortinget ikke tar stilling til hvem man kjøper fra. Vi forholder oss til rammen, vi vedtar rammen, og vi framhever selvsagt viktigheten av disse kjøpene for norske kapasiteter og kapabiliteter.

Vi vil derfor støtte innstillingen om innkjøp av langtrekkende presisjonsild, LLPI, og om økning av antall ubåter, men vil anmode regjeringen i det videre arbeidet med å realisere planen om å gjennomføre mer helhetlige og ikke minst raskere prosesser ved kjøp av strategisk viktig forsvarsmateriell. Disse prosessene tar fortsatt for lang tid, noe vi ikke kan være fornøyd med i den sikkerhetspolitiske krevende situasjonen som vi står i.

Vi går for øvrig imot mindretallsforslagene. Selv om vi deler noen av bekymringene som andre partier har kommet med, mener vi det er viktig at vi foretar disse kjøpene, og at vi foretar dem nå og rustet opp det norske forsvaret så raskt som mulig.

Ingrid Fiskaa (SV) [10:21:37]: Det er ei spesiell tid me lever i. Sidan sist det blei diskutert sikkerheitspolitikk i denne salen, har presidenten i USA på nytt trua med å ta alliert land og utfordra heile NATO-samarbeidet. Mange pusta letta ut då Trump i Davos snudde og sa at han ikkje skulle ta Grønland med makt, men me veit at Trump fort kan snu igjen.

SV støttar det grønlandske folket. Grønland tilhøyrrer grønlendarane, og me er glade for at regjeringa har vore tydeleg i forsvaret av Kongeriket Danmarks suverenitet. Som eit relativt lite land i eit strategisk nordområde er Noreg avhengig av ein internasjonal rettsorden. Ei verd der stormakter tek seg til rette og behandlar andre nasjonar som sine interessesfærar i staden for å respektera folkeretten og FN-pakta, er ei farleg verd for oss.

SV har i lang tid åtvåra mot å gjera Noreg avhengig av USA. Me har lenge peikt på behovet for sterkare samarbeid med Norden og europeiske land, som i større grad deler våre interesser. Innkjøp av ytterlegare to tyske ubåtar styrkjer det strategiske samarbeidet med Tyskland. Tysk og norsk industri utviklar saman det

kampsystemet som utgjør det sentrale styringssystemet i ubåtane, og integrerer alle sensorar, våpensystem og navigasjon. Leveransen utgjør ein betydeleg del av den samla kontraktsverdien. Dette samarbeidet styrkjer det norsk-tyske samarbeidet og skapar arbeidsplassar i Noreg.

Når det gjeld langtrekkjande presisjonsild, meiner SV at dei same overordna sikkerheitspolitiske og strategiske vurderingane må gjelda òg her. Produksjon i Noreg, eller i eit land nær oss, vil i tillegg vera god beredskap og god industripolitikk. Å vera avhengige av leveransar frå andre sida av jorda, både i fredstid og ikkje minst i krigstid, gjer oss sårbare.

SV meiner at korte forsyningskjeder er eit langt betre alternativ enn det langreste alternativet som no ser ut til å bli valt. Det er framleis mogleg å velja eit norsk-europeisk alternativ der norsk industri vil ta ein aktiv del i eit strategisk samarbeid, og der heile produksjonen kan skje i Noreg.

Noreg kan og bør bruka dei moglegheitene me har til å styrkja strategisk samarbeid med land me deler interesser med. Investeringar i langtrekkjande presisjonsild er eit omfattande og forsvarspolitisk strategisk prosjekt og utgjør langt meir enn eit enkelt våpenkjøp. Ved så store investeringar som det me snakkar om her, bør den sikkerheitspolitiske dimensjonen tilleggjast stor vekt. Me meiner difor at det norsk-europeiske alternativet må vurderast skikkeleg, og at me ikkje må basera oss berre på dei snevre og til dels utdaterte kriteria som er lagde til grunn så langt.

Dette er òg ei løysing som fleire nære allierte allereie har valt. SV fremjar difor, saman med Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti, forslag om å vurdere det norsk-europeiske alternativet fullt ut i tråd med Nasjonal sikkerheitsstrategi, og koma tilbake til Stortinget på eigna måte.

I tider der kommunekassene er skrapa, velferda forvitrar og folk slit med å betale rekningane sine, skal Stortinget ta ansvaret sitt for landets budsjett med tungt alvor. Me er alle i denne salen einige om å styrkja den nasjonale forsvarsevna. Det er ikkje det same som at me skal kjøpa alt det forsvarsutstyret som skulle vera ønskjeleg, kosta kva det kosta vil. Det er heller ikkje sånn at me oppnår maksimal forsvarsevne berre med å kjøpa materiell. Den faktiske forsvarsevna består av folk som kan bruka og vedlikehalda materiellet, av fungerande forsyningskjeder, av samvirke med det sivile samfunnet og ikkje minst av folk sin forsvarsvilje.

Når SV i dag støttar kjøp av to nye ubåtar og langtrekkjande presisjonsild, sjølv om kostnadsrammene har gått vesentleg opp, er det fordi nettopp desse kapasitetane står på toppen av lista over det forsvarssjefen meiner er mest nødvendig.

Med det tek eg opp forslaget som SV er med på.

Presidenten [10:26:20]: Representanten Ingrid Fiskaa har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:26:41]: Vi lever i en svært usikker verden, og nettopp av den grunn er det avgjørende at de investeringene vi gjør i det norske forsvaret, er gjennomtenkte og ikke minst langsiktige. Med krig i Ukraina og en amerikansk president som er krevende å forholde seg til, er det viktig at vi velger partnere som står oss nær, der vi kan bygge opp et tett strategisk partnerskap.

Det pekes nå i retning av et sørkoreansk alternativ for langtrekkende presisjonsild. Når vi nå står overfor en investering som vil prege Hæren i flere tiår, mener vi i Senterpartiet at det tysk-norske Mars 3-systemet bør vurderes fullt ut før en endelig beslutning tas.

Langtrekkende presisjonsild vil gi en helt ny kapasitet for Hæren. Våpen som kan treffe mål med høy presisjon over svært lange avstander, opptil 500 km, styrker vår avskrekkingsevne, vår forsvarsevne og ikke minst vår evne til å manøvrere.

Jeg er enig med tidligere forsvarssjef Harald Sunde når han understreker viktigheten av felles våpenplattformer og standardisering med nære allierte. Regjeringen har ikke klart å berolige oss i Senterpartiet om at alle sider ved det sørkoreanske alternativet er godt nok vurdert, og at det er det beste valget for fremtiden. Derfor ber vi regjeringen om å ta en runde til.

Senterpartiet er opptatt av at vi må ta kloke og langsiktige valg når vi investerer i Forsvaret. Derfor bør vi vurdere norsk-europeiske alternativer grundig før vi tar en endelig beslutning. Dette er politikk. Tidligere investeringer har vist at det er mulig å kombinere militær styrke, sikkerhetspolitikk og industriutvikling. Da må vi ikke ta forhastede valg. Selv om debatten ofte handler om de store, nye innkjøpene, må vi prioritere å få det vi allerede har i Forsvaret, til å virke. Det har vi prioritert tidlig i langtidsplanen, og det må følges opp. Anskaffelse av langtrekkende presisjonsild vil være en ny og helt avgjørende dimensjon for norsk forsvarsevne. Det er en kapasitet Hæren mangler i dag, og derfor – nok en gang – må vi være helt sikre på at vi gjør det rette strategiske valget.

Dersom vi allerede nå velger bort Mars 3-systemet, vil vi gjøre vår egen våpenprodusent Kongsberg en bjørnetjeneste. Jeg registrerer at flere er særdeles utålmodige og ikke har tid til å vente med milliardkjøp av missiler. Senterpartiet mener vi må stoppe opp og tenke oss om.

Dette er en strategisk kapasitet og en ny evne til avskrekking og til å ramme motstanderen på avstander man tidligere ikke har vært i nærheten av. Krigen i Ukraina har gitt oss helt nye lærdommer om teknolo-

gisk sårbarhet. Det tysk-norske alternativet Mars 3 fantes ikke da Forsvaret startet prosessen. Anbudsprosessen har blitt innhentet av utviklingen, og vi må vurdere en løsning som fanger opp de siste årenes teknologiske endringer. Våre forsvarsbedrifter er i verdenseliten på missilteknologi, spesielt gjennom Kongsberg-systemene NSM og JSM. Det vil være særdeles oppsiktsvekkende dersom vi ikke kobler vår ledende rolle innen missilteknologi med anskaffelsen av langtrekkende presisjonsild. Et samarbeid med Tyskland om nye lynraske missiler vil være mer framtidsrettet enn å kjøpe eldre systemer fra andre land.

Stortinget kan vanskelig vurdere alle konkrete detaljer, som pris, ytelse og leveringstidspunkt, men det handler om å bygge et strategisk samarbeid med våre nærmeste allierte, samtidig som vi sikrer norske arbeidsplasser og videre utvikling av norsk teknologi. Når regjeringen har søkt sikkerhetsgarantier fra nære allierte ved kjøpet av ubåter – som vi støtter fullt ut, også utviklelsene i denne rammen – og stridsvogner fra Tyskland og fregatter fra Storbritannia, er jeg forundret over at Forsvarsdepartementet ikke har gjort større bestrebelser for å få en eller flere norske og europeiske leverandører med i hele anbudsprosessen.

Jeg er enig i at Stortinget skal være forsiktig med å peke ut en leverandør. Industrielle muligheter må likevel være en del av vurderingen hver gang vi skal gjøre denne typen beslutninger. Vi må velge løsninger som gjør at norsk industri får utvikle seg sammen med Forsvaret.

Vi er vant til at man skal ha gjenkjøpsavtaler, og det er særdeles viktig. I denne saken dreier det seg altså om kapasiteter som kan gå langt utover gjenkjøpsavtaler vi ser i forsvarsmateriellmarkedet. Kongsberg er en industri som vil være betydningsfull langt inn i framtiden, og de må støttes opp av våre egne kjøp.

Bjørnar Moxnes (R) [10:31:55]: Spørsmålet om å kunne forsvare territoriet og landet sitt mot stormakter med ambisjoner har blitt satt på dagsordenen i mye større grad de siste ukene. Jeg tror stadig flere ser at det er viktig at man har både evnen og viljen til å forsvare seg, ikke minst for å dempe de imperialistiske ambisjonene, om de kommer fra Moskva eller fra Washington D.C.

Et land som ikke er i stand til og ikke vil forsvare seg, blir mer utsatt for imperialistiske røvertokter. Det å ha en viss forsvarsevne og -vilje er avgjørende for å hindre utbrudd av krig, for å hindre militær konflikt og for å bevare fred.

Det er noe av bakgrunnen for at Rødt var veldig kritiske til nedbyggingen av Norges forsvarsevne i flere tiår. Det skjedde til fordel for deltakelse i amerikanskledede militære eventyr, om det så var i Libya, Afghanistan eller

Irak. Vi må hente Forsvaret hjem og styrke forsvaret av Norge. Det vil også være et bidrag til å dempe spenningen i nord, noe som er i Norges nasjonale interesse, og som også er slått fast i forsvarsforliket fra samtlige partier på Stortinget.

I alle de rådene vi har fått, altså fagmilitære råd fra forsvarssjefen, nevnes ubåter som helt avgjørende, og det gjelder også langtrekkende presisjonsvåpen – naturligvis i tillegg til å utbedre svakhetene ved dagens struktur, øke volumet i Forsvaret og ikke minst anskaffe luftvern.

Dette er bakgrunnen for at Rødt støtter det som ligger i proposisjonen. Det er i tråd med det som er vedtatt i forsvarsforliket, og i tråd med det som handler om å styrke Norges forsvarsevne. Langtrekkende presisjonsild vil utvide Hærens både rekkevidde og slagkraft og vil kunne ha en viktig avskrekkingseffekt overfor dem som måtte ønske å prøve seg på deler av norsk territorium. Det er derfor viktig for å styrke forsvarsevnen.

Det er blitt stilt krav om at man skal kunne ha en rekkevidde på systemet på omkring 500 km og ikke minst få levert det på tid og pris. Det er én produsent som oppfyller de kravene, nemlig den sørkoreanske produsenten. Det er bekymringer rundt avstanden til Sør-Korea, og det skjønner vi jo veldig godt, men det er viktig å få med seg at også et nytt produksjonsanlegg for missilene og rampene skal etableres i Polen, som er litt nærmere Norge enn Sør-Korea er.

Det andre poenget er at det ikke er noen industrier som per dags dato lager disse missilene i Europa, og det stiller egentlig forslaget om en europeisk løsning i et litt underlig lys. For det første: Den europeiske løsningen finnes ennå ikke. Den er ikke ferdig utviklet, og ingen har bestilt den, heller ikke Tyskland. Norge ville blitt den første brukeren hvis vi gikk inn for dette, og det er en grunn til at man går inn for mer bruk av hyllevere. Vi har hatt visse fregattinnkjøp tidligere, og det har gått så som så. Det å gå inn for hyllevere, ting som er utprøvd og velprøvd, kan være lurt, også for å hindre en ekstrem vekst i kostnadene til Forsvaret.

Det andre problemet er at den europeiske løsningen også er israelsk. Mars 3 er et israelsk system fra Elbit som heter PULS, «battle-proven» mot palestinerne. Det finnes ikke europeiske missiler. Alle missiler som brukes til PULS, kommer fra Elbit. Ingen europeiske land har ennå kjøpt Mars 3. Tyskerne har kjøpt PULS, danskene har kjøpt PULS, og nederlenderne har kjøpt PULS, alle fra selskapet Elbit, som er Israels største våpenselskap og blinket ut som en versting av BDS-kampanjen når det gjelder bidrag til den israelske krigsmaskinen.

Til slutt: Vår støtte til kjøpet av ubåter og langtrekkende presisjonsild betyr ikke at vi stiller oss bak å øke forsvarsforlikets ramme med tilsvarende sum. Det er

viktig. Øvrige ambisjoner i forsvarsforliket må vurderes i lys av Stortingets prioritering av ubåter og også innkjøp av langtrekkende presisjonsild, som vedtas i Stortinget i dag.

Arild Hermstad (MDG) [10:37:07]: Norge står i en svært krevende sikkerhetspolitisk situasjon, og verden slik vi kjenner den, er i ferd med å gå av hengslene. Mens Putins imperialisthær rykker fram i Ukraina, er USA under Trump en alliert som det blir stadig vanskeligere å stole på. Hans krav om å overta Grønland setter i verste fall hele NATO-samarbeidet i fare. USAs såkalte sikkerhetsstrategi, med uttalt vilje til å blande seg inn i europeiske lands anliggender ved å støtte ytre høyrekrefter, bekrefter at USA er på vei inn i et bekmørkt tereng. Det er og blir likevel Russland som truer den dype freden vi har følt på i 80 år. Trusselen fra Putin er den bakenforliggende årsaken til at Europa og Norge nå ruster opp.

I langtidsplanen for Forsvaret ble hele Stortinget enige om en kraftig opprustning, som er anslått til å koste ca. 1 600 mrd. kr. Dette var ikke noe MDG støttet med lett hjerte. Vi er et parti som er tuftet på ikke-vold og på fredsarbeid, men når verden styres av bøller, må vi stå opp for våre verdier. Når autoritære regimer rustet opp, bryter folkeretten og bomber andre land for å utvide territoriet sitt, er evnen til å forsvare seg selv en forutsetning for å bevare freden.

Vi skal gjøre det motsatte av det Putin og Trump vil. Europeiske land skal samarbeide mer, ikke mindre. Vi skal slåss for demokrati, folkeretten og alles rett til å bestemme over sitt eget land. Vi skal stå opp mot autokrati, den sterkeste rett og stengte grenser, vi skal aldri akseptere trusler, og vi skal stille opp når våre naboland trues.

MDG støtter regjeringens forslag om å øke rammen for ubåtprosjektet og forslaget om innkjøp av langtrekkende presisjonsild. Samtidig er vi bekymret når kostnadsrammen for ubåt-innkjøpet skyter i været. MDGs støtte er ikke en blankofullmakt til kjøpefest i Forsvaret. Når vi bruker mer penger på ubåter og raketter, kan det hende vi må bruke mindre penger på noe annet.

Den offentlige debatten om denne proposisjonen har handlet om langtrekkende presisjonsild og om Stortinget skal overkjøre regjeringens leverandørvalg. Det kommer ikke MDG til å gjøre. Skal vi ha noen som helst sjanse til å gjennomføre langtidsplanen for Forsvaret, må vi holde på et grunnleggende hovedprinsipp: at Stortinget bevilger midler, og at regjeringen velger leverandører, basert på forsvarsfaglige vurderinger og Stortingets vedtatte føringer. Så jeg blir overrasket når vi ser at partier som også ønsker mindre samarbeid med demokratiske nabostater om felles sikkerhet og beredskap, samtidig ikke har noen betenkeligheter med å skape

usikkerhet om oppfølgingen av forsvarsforliket. Utsettelse og omkamp skaper usikkerhet om Norges vilje til raskt å styrke vår forsvarsevne. Forsvarsforliket kan bli et forsvarsforlis dersom mindretallet vinner fram.

MDG mener at Norge som hovedregel gjør lurt i å velge europeiske leverandører. Det går jeg ut fra at regjeringen også mener. Men når forsvarsfaglige vurderinger så tydelig peker på at Hanwha er rett leverandør, aksepterer vi det. Sør-Korea er dessuten en viktig alliert, som også vil bygge noen av disse installasjonene på europeisk jord. De kan levere en ferdig løsning raskt, noe som er mindre sannsynlig dersom man velger mindretallets løsning. Derfor stemmer vi imot forslaget fra SV, Senterpartiet og KrF.

For vår del er det også negativt at KNDS, som har lobbet hardt for å få Stortinget til å overkjøre regjeringen, gir stor involvering av USA-materiell i sin leveranse, men også at de inntil videre er avhengige av missiler fra israelske Elbit for å levere sin løsning. Elbit har også levert droner, artilleri, granater og andre våpensystemer som er blitt brukt i Israels folkemord i Gaza.

Et grønt parti må også være et sikkerhetspolitisk ansvarlig parti. MDG støtter et sterkt forsvar fordi vi vil sikre at nordmenn kan nyte fred, demokrati og respekt for folkeretten. Derfor støtter vi hovedinnholdet i regjeringens proposisjon.

Jonas Andersen Sayed (KrF) [10:42:09]: I dagens sikkerhetspolitiske bilde er det avgjørende for både vår egen og europeisk sikkerhet at vi tar et større ansvar for den konvensjonelle avskrekkingen på kontinentet vårt. KrF var med på forliket om langtidsplanen for Forsvaret sommeren 2024 og vil være konstruktive i samtaler om en reprioritering av planen denne våren.

Anskaffelsen av ytterligere to ubåter og langtrekkende presisjonsild er to sentrale kapasiteter i langtidsplanen, og vi oppfatter at forsvarssjefen har vært svært tydelig på at dette er kapasiteter som uansett må prioriteres i en revidert plan. Økningen fra fire til seks ubåter vil gjøre at både den operative tilgjengeligheten og robustheten kan opprettholdes over tid. Evnen til sjønektelse og avskrekking vil bli betydelig styrket, og det samme vil evnen til overvåkning og suverenitetshevdelse. Derfor kommer Kristelig Folkeparti til å støtte denne anskaffelsen slik den foreligger i proposisjonen fra regjeringen.

Langtrekkende presisjonsild er en strategisk kapasitet på linje med F-35, ubåter og fregatter. Med en prislapp på 19 mrd. kr og en levetid på flere tiår er dette blant de største og viktigste sakene Stortinget vil ta stilling til i denne perioden. For første gang vil Norge få landbaserte våpen med rekkevidde langt inn i fiendtlig territorium. Dette er en kapasitet som krigen i Ukraina

har vist er helt avgjørende for et moderne forsvar og avskrekking.

Når Stortinget nå skal ta stilling til en så sentral kapasitet i vårt framtidige forsvar, er det rimelig å stille krav til samsvar mellom ord og handling. Da regjeringen i fjor la fram Norges første nasjonale sikkerhetsstrategi, var et av svarene på den alvorlige sikkerhetspolitiske situasjonen et tettere alliert samarbeid i Europa. Dette hensynet er blitt vektlagt svært tungt i valg av leverandør og strategisk partner i anskaffelsen av ubåter og fre-gatter.

Med dette bakteppet er det vanskelig å forstå at regjeringen i denne saken har valgt å utelukke det norsk-europeiske alternativet fra konkurransen. Her har Norge en reell mulighet til å styrke europeisk og norsk forsvarsindustri, sikre norske arbeidsplasser og bygge europeisk kapasitet innen en kritisk militær evne. Denne muligheten velger regjeringen vekk. I samarbeid med Tyskland, Nederland og Danmark kunne Norge vært med på å utvikle og produsere neste generasjons system, basert på norsk missilteknologi i verdensklasse. Det er ikke, som det er blitt sagt fra denne talerstolen så langt i debatten, uprøvd teknologi. Tyskland skal motta de første utskytingsenhetene i tredje kvartal i 2027 og ha systemet operativt i januar 2028.

Det norsk-europeiske systemet ville også gitt nett-opp den fleksibiliteten som Forsvaret trenger, gjennom evnen til å integrere nye raketter og missiler, også dem som ennå ikke er ferdig utviklet, og dermed sikre at kapasiteten blir holdt i tiden framover. Som krigen i Ukraina tydelig viser, går utviklingen innen militær teknologi ekstremt fort. Det som i dag anses å være den fremste og beste teknologien, mister raskt operativ evne, hvis den ikke kontinuerlig blir forbedret og oppdatert, i møte med mottiltak som luftvern og GPS-jamming. Når vi vet at forsvarsanskaffelser i økende grad også er sikkerhetspolitikk, mener KrF at det er avgjørende at vi sørger for at mest mulig kontroll over produksjon, teknologi og beslutninger ligger hos nære allierte med tilsvarende sikkerhetspolitiske interesser som oss.

Regjeringen har sagt at det nå er alvor. KrF forventer derfor at regjeringen handler deretter. Det betyr at store strategiske anskaffelser som skal bygge norsk forsvarsevne, ikke må gjøre oss mer avhengige eller sårbare, og at de også må bidra til å styrke europeisk autonomi og kritisk industrikapasitet. Vår oppfatning er at det norsk-europeiske og det sørkoreanske alternativet kan bli levert og være operativt innen fristen som er satt i anbudet. Derfor fremmer vi i denne saken, sammen med Senterpartiet og SV, et forslag om at det norsk-europeiske alternativet blir vurdert fullt ut, i tråd med den nasjonale sikkerhetsstrategien.

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:46:50]: Vi står i en alvorlig sikkerhetspolitisk situasjon. Russlands angrepskrig mot Ukraina er den største sikkerhetspolitiske utfordringen Norge og Europa står overfor. Norge må ta mer ansvar for egen og alliert sikkerhet i en stadig mer urolig verden. Derfor er det viktig at vi raskt styrker Norges forsvarsevne, slik at vi kan møte de utfordringene vi står overfor.

I Prop. 29 S for 2025–2026, som er til behandling i dag, foreslår regjeringen at Stortinget tar stilling til to sentrale investeringer som samlet beløper seg til mer enn 65 mrd. 2025-kroner. De to investerings sakene vil bidra til at vi tidlig styrker norsk og alliert avskrekkingsevne.

Vi er godt i gang med å styrke forsvarsevnen og realisere ambisjonene i langtidsplanen. Før sommeren i fjor la regjeringen fram en stortingsmelding om gjennomføringen av langtidsplanen. Der varslet vi flere endringer som gir behov for å videreutvikle planen. I tillegg til at den sikkerhetspolitiske situasjonen har forverret seg betydelig, påvirker prisvekst og lange ledetider budsjettene og framdriften i opptrappingen. Dette medfører behov for å videreutvikle og rebalansere langtidsplanen slik den ble vedtatt i 2024. Dette arbeidet pågår nå i Forsvarsdepartementet, og som et ledd i dette har regjeringen også dialog med Stortinget.

Ubåter er en høyt prioritert kapasitet i forsvaret av Norge og NATOs nordlige flanke. Russland opprettholder betydelige sjømilitære styrker og strategiske kapasiteter på Kolahalvøya, og ubåtstyrker og langtrekkende våpen i nordområdene er fortsatt høyt prioritert.

Stortinget besluttet gjennom behandlingen av langtidsplanen i 2024 at antallet ubåter skulle økes fra fire til seks. Proposisjonen inneholder derfor et forslag om at kostnadsrammen for ubåt-prosjektet økes til ca. 100 mrd. 2026-kroner.

Hærens eksisterende feltartilleri har en maksimal rekkevidde på 40 km. Dette gir ikke en tilstrekkelig avskrekkingseffekt. Fra Ukraina-krigen har vi sett hvor viktig lang rekkevidde er for krigføringen, og av den grunn er en rask anskaffelse av langtrekkende presisjonsild viktig for tidlig å styrke norsk og alliert evne til avskrekking.

Det planlegges anskaffet 16 systemer med et større antall missiler innenfor en kostnadsramme på ca. 19,5 mrd. 2026-kroner. Forsvarsmateriell har gjennomført en prosess for anskaffelse av langtrekkende ild gjennom konkurranse i markedet. Det ble mottatt tre kommersielle tilbud og et FMS-tilbud, Foreign Military Sales-tilbud, fra USA. Den koreanske tilbyderen, Hanwha, tilfredsstilte alle kravene og ble invitert til kontraktsforhandlinger.

Valget av leverandør av langtrekkende ild står mellom en koreansk og en amerikansk leverandør. Stortingets beslutning her i dag avgjør om en kontrakt med én av de to leverandørene kan signeres i løpet av få dager, eller om en helt ny anskaffelsesprosess må iverksettes.

Et mindretall i komiteen fremmer forslag om at regjeringen må sørge for at det norsk-europeiske alternativet vurderes fullt ut i tråd med Nasjonal sikkerhetsstrategi, og at regjeringen må komme tilbake til Stortinget på egnet måte. Dette alternativet er allerede fullt ut vurdert, men det tilfredsstilte ikke sentrale krav til anskaffelsen. Dersom en ny leverandørkonstellasjon skal tas inn igjen i konkurransen, må en helt ny anskaffelsesprosess startes opp. Dette alternativet innebærer usikkerhet om både kostnad, ytelse og ikke minst tid. Forsvarsdepartementet vurderer at en oppstart av en ny konkurranse innebærer at en kontrakt ikke kan signeres før sent i 2027.

Gjennom komiteens behandling av innstillingen har et mindretall pekt på at forsyningslinjer som strekker seg helt over til den andre siden av jordkloden, ikke er tilfredsstillende. Dette er et godt moment. I den forbindelse vil jeg nevne at Polen har signert kontrakt for leveranse av nesten 300 systemer fra Sør-Korea. Til sammenligning skal vi kjøpe 16 systemer i tilbudet. Polen tenkte også på forsyningsikkerheten da de inngikk sin kontrakt, og har signert avtale med Sør-Korea om lokal produksjon av missiler i Polen. Dette vil også vi kunne benytte oss av.

Jeg er glad for at et flertall i komiteen slutter seg til regjeringens forslag om anskaffelse av ubåter og langtrekkende presisjonsild. De to prosjektene er viktige for å opprettholde og videreutvikle et troverdig og relevant forsvar i en krevende sikkerhetspolitisk tid.

Presidenten [10:51:15]: Det blir replikkordskifte.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:51:52]: Spørsmålet dreier seg overraskende nok om langsiktig presisjonsild. Jeg sier både «langsiktig» og «langtrekkende», for det er litt av dilemmaet vårt i denne saken. Jeg ønsker å få et svar på følgende spørsmål: Hvilke forutsetninger om forpliktende avtaler om industrisamarbeid ligger til grunn i dette prosjektet?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:52:18]: I samtalen og forhandlingene med det koreanske alternativet ligger det inne en konkret forpliktelse om 100 pst. gjenkjøp, men koreanske myndigheter har økt det til 120 pst. Det er også pekt på store industrimuligheter i Norge knyttet til denne avtalen. Det ligger også industrimuligheter i andre tilbud, men det er viktig å huske at den samme gjenkjøpsforpliktelsen gjelder uansett hvilket tilbud vi velger, med unntak av det amerikanske, som ikke opererer med gjenkjøpsforpliktelser.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:52:59]: Et slikt kjøp gir en helt ny dimensjon i det norske forsvaret, spesielt for Hæren, som flere har påpekt. Når vi snakker om en ny dimensjon, er dette også strategisk på alle mulige måter.

Er det lagt opp til forpliktelser på myndighetsnivå i denne typen anskaffelse, og sikrer industrisamarbeidet gjensidig tilgang til både Norges og leverandørens forsvarsmarkeder?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:53:30]: Gjenkjøpet er jo knyttet til at vi kjøper landbasert langtrekkende presisjonsild fra Sør-Korea, og så forplikter leverandøren seg til å bidra til gjenkjøpet i Norge. Det legges opp til 120 pst. gjenkjøp på ulike områder, og det legges også opp til at integrasjon av andre typer missiler kan inngå i gjenkjøpet. Det er lagt opp til en bred gjenkjøpsprosess også knyttet til det koreanske alternativet.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:54:07]: Jeg stilte også spørsmål om en slik avtale sikrer at vi får tilgang til det koreanske markedet. Det har vel vært en utfordring når vi tidligere har kjøpt koreansk materiell. Har dette vært en del av forhandlingene?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:54:29]: Det har ikke jeg detaljer om. Vi er i løpende dialog for å få tilgang til det koreanske markedet. Flere statsråder jobber opp mot Sør-Korea for å få gode vilkår for både eksport til og import fra Sør-Korea. Sør-Korea er en viktig alliert, og det er alltid drøftelser om ytterligere samarbeid med allierte, også i Stillehavsregionen, når vi er i slik dialog. Jeg hadde besøk av min koreanske kollega, og vi tok opp spørsmålet om tilgang til det koreanske markedet på flere områder, men i dette konkrete tilfellet snakker vi om gjenkjøp i Norge og eksportmulighetene for norsk materiell. Norsk forsvarsmateriell, som vi vet har godt gjennomslag internasjonalt, er alltid på bordet i slike samtaler.

Jonas Andersen Sayed (KrF) [10:55:29]: Jeg vil sitere fra regjeringens pressemelding om anskaffelse av ytterligere to ubåter:

«Tyskland er en av Norges viktigste samarbeidspartnere, en nær alliert og et land vi har mange felles interesser med. Det tysk-norske forsvarssamarbeidet understreker viktigheten av langsiktige, strategiske relasjoner for å møte et mer uforutsigbart sikkerhetsbilde. Det strategiske partnerskapet samler ressursene til to nære allierte om felles sikkerhetsutfordringer. Felles investeringer og prosjekter innenfor ubåtteknologi, stridsvogner og luftvern gir begge land bedre operative kapasiteter.»

Når regjeringen selv løfter fram strategiske partnerskap med nære europeiske allierte som avgjørende for å

møte et mer uforutsigbart sikkerhetsbilde, blir det vanskelig å forstå at dette hensynet ikke er blitt tillagt vekt i anskaffelsen av langtrekkende presisjonsild. Mitt spørsmål til forsvarsministeren er: Hvorfor mener han og regjeringen at muligheten for strategiske partnerskap om langtrekkende ild ikke skal bli tillagt vekt i denne saken?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:56:34]: Aller først vil jeg takke representanten Sayed for et glitrende godt sitat. Det er veldig godt skrevet, og det er helt riktig: Vi samarbeider veldig tett med Tyskland. Vi kjøper nye ubåter sammen med Tyskland, vi kjøper sjømissiler sammen med Tyskland, vi har bestilt 54 nye stridsvogner – og de første er allerede vist fram for offentligheten – og vi kjøper omkring 500 nye lastebiler fra en tysk produsent. Våre soldater bruker tyske håndvåpen – der er flere titusen allerede innkjøpt – og vi kjøper også mange titalls pansrede beltekjøretøy og et tjuetall Leopard støttevogner. Listen med tysk materiell er veldig lang, og det strategiske samarbeidet med Tyskland er veldig nært.

Samtidig er også Sør-Korea en viktig vestlig alliert med stor industrikapasitet og med veldig stor konvensjonell avskrekkingsevne. De er nabo til et atomland som er nokså ustabil, så med den konvensjonelle industrikapasiteten gir også samarbeidet med Sør-Korea en viktig gardering for Norge.

Jonas Andersen Sayed (KrF) [10:57:38]: I mediene har forsvarsministeren kommentert at det norsk-tyske alternativet er utelatt fra konkurransen fordi det ikke oppfyller kriteriet om en rekkevidde på 500 kilometer. Senest i debatten i dag bekrefter han at det er to alternativer som ligger til behandling om denne proposisjonen skal bli vedtatt med forslaget fra regjeringen.

Samtidig er det på det rene at det opprinnelige tilbudet fra USA, som var grunnlaget for hele anbudsprosessen, kun inneholdt raketter med 300 kilometers rekkevidde. Skjønner statsråden da at det kan framstå som om det reelt sett ikke har vært en konkurranse i denne saken?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [10:58:19]: Regjeringen er opptatt av å levere på det som er kriterier stilt av Forsvaret for å styrke norsk forsvarsevne og sikre tilstrekkelig avskrekking. Der er Forsvaret klare på at man ønsker langtrekkende ild med mulighet for å skyte 500 kilometer presist. Det er det mest avskrekking. Leveransen må også inneholde både «launchere» og missiler. Det er ikke så avskrekking bare å ha «launchere», man må også ha missiler for at det skal virke avskrekking. Derfor vil regjeringen vektlegge det når beslutningen om endelig leverandør tas, og da vil

også det være grunnlaget for den endelige beslutningen i denne saken.

Jonas Andersen Sayed (KrF) [10:58:58]: Litt i forlengelsen av det: Et poeng som jeg synes har vært litt underkommunisert i debatten den siste måneden, er hvordan Norge ikke bare går glipp av en stor mulighet når den norsk-europeiske løsningen blir vraket, men at regjeringen også aktivt motvirker vår egen forsvarsindustri. Som forsvarsministeren var inne på i et av sine svar nå, bidrar jo Norge og Kongsberg sammen med Tyskland inn i utviklingen av missilet 3SM, med en rekkevidde på over 1 000 kilometer. Dette missilet er tett knyttet sammen med anskaffelsen av ubåter, men blir utviklet for både ubåt og landbasert utskytning. For utviklingen bidrar Norge og Tyskland sammen med 6,5 mrd. kr hver.

Det er kjent at det norsk-europeiske systemet vil være fullt kompatibelt med Kongsbergs missiler, mens det blir oss fortalt at det foreligger store fysiske begrensninger i både det sørkoreanske og det amerikanske alternativet. Kan statsråden garantere at Norge ikke vil ende med et system der Kongsbergs missiler, som vi allerede investerer tungt i, i praksis ikke vil kunne bli benyttet?

Statsråd Tore Onshuus Sandvik [11:00:10]: Ulike tilbud til Norge i dette samarbeidet sier at man kan integrere og inkludere ulike missiltyper. Det er også åpnet for at det koreanske skal kunne inkludere NSM, men det vi anskaffer nå, er ikke NSM – det vi anskaffer nå, er langtrekkende presisjonsild. NSM er et annet målmissil og ligger senere i anskaffelsen fra Forsvaret, men det legges også opp til å kunne integrere det.

Ved forsvarsanskaffelser stilles det ofte krav til industrisamarbeid, og for anskaffelsen av langtrekkende ild er kravet minimum 100 pst. industrisamarbeid tilsvarende verdien i kontrakten, noe som skal gjelde uansett hvilken leverandør som velges. Koreanske myndigheter har tilbudt 120 pst.

Det er også viktig at norsk industri gis markedsadgang gjennom et sånt prosjekt, og at Forsvaret derfor forhandler egne avtaler om det. Det inkluderer også ytterligere bredde på norske missilsystemer, og 3SM-samarbeidet med Tyskland vil selvsagt fortsatt gå framover og styrke norsk forsvarsevne og tysk-norsk samarbeid også på sikt.

Presidenten [11:01:12]: Replikordskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Georg Gulli (KrF) [11:01:29]: Det er en urolig verden vi lever i i dag. Forsvaret skal styrkes og få nye kapa-

biliteter til å utøve norsk suverenitet. Likevel må vi se større på norsk forsvarspolitik. Forsvaret av Norge vil ikke bare handle om antall soldater på bakken, men også om hvorvidt vi har en robust økonomi og verdikjeder som står seg i både krise og krig. Koronapandemien, krigen i Ukraina og blokkeringen av Suezkanalen viser hvor sårbare internasjonale verdikjeder faktisk kan være. Derfor blir det helt feil å kjøpe langtrekkende presisjonsild fra et land på andre siden av jordkloden.

Det er litt over ett år siden jeg selv dimitterte fra min egen førstegangstjeneste i Hæren. Det jeg lærte der, var at det er viktig med nytt og flott utstyr, men det kan aldri erstatte menneskene. I det moderne forsvaret av Norge vil vi fortsatt trenge menn og kvinner som setter noe større foran seg selv. Det gjelder vel så mye i forskning og utvikling som i det operative feltet. Vi har et ansvar for å løfte ikke bare norsk forsvarsindustri, men også europeisk forsvarsindustri, i rammen av NATO. Vi har gjennom flere år med krig i Ukraina sett hvor viktig det er å kunne treffe fienden bak deres egne linjer.

Dette er ikke en enkel anskaffelse, men en helt nødvendig kapasitet for det norske Forsvaret. Derfor har det noe å si hvor anskaffelsene Forsvaret skal gjøre, kommer fra. Regjeringen legger stor vekt på det norsk-tyske sikkerhetssamarbeidet i anskaffelsen av ubåter, og vi i KrF støtter innkjøpet av to ekstra ubåter, nettopp fordi dette samarbeidet er så viktig.

Jeg undrer meg når regjeringen ikke vektlegger det samme strategiske samarbeidet med Tyskland når det kommer til presisjonsild, for hva er forskjellen? De logistiske utfordringene er de samme, og viktigheten av europeisk samarbeid er også like viktig. Innkjøpene vi står overfor, må være tettere innvevd i egen økonomi, så vi kan sikre norske arbeidsplasser og være med og forme utviklingen, samtidig som vi styrker båndene med våre egne allierte på eget kontinent.

Norge har en mulighet til å være med og kjøpe europeisk langtrekkende presisjonsild, en anskaffelse som ville styrket det europeiske samarbeidet og gitt nasjonal kunnskap til en strategisk viktig industri. Derfor håper jeg at denne salen står sammen med KrF og andre partier i å velge europeiske partnere i anskaffelsen av presisjonsild.

Presidenten [11:03:42]: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 6.

Sak nr. 7 [11:03:46]

Næringsministerens handelspolitiske redegjørelse

Statsråd Cecilie Myrseth [11:04:14]: Først vil jeg takke Stortinget for å sette av tid til en gjennomgang av den handelspolitiske situasjonen på vegne av regjering-

en. Ansvar for handelspolitikken er delt mellom utenriksministeren og meg, og påvirker flere departementer.

Det er urolige tider. Sikkerhetspolitikk, energipolitikk og handelspolitikk veves stadig tettere sammen, noe vi også har sett tydelig de siste ukene. Prinsippene for internasjonal handel er i rask og uforutsigbar utvikling. Dette er krevende for mange norske bedrifter. Det gjør det viktigere enn noen gang å stå opp for norsk næringslivs interesser og styrke samarbeidet med våre handelspartnere.

Norge har en åpen økonomi, og vi er avhengig av internasjonal handel for å sikre vår velferd, verdiskaping og økonomiske utvikling. Handel er viktig for norsk næringsliv, norske arbeidsplasser, små og store lokalsamfunn – ja, for norsk økonomi i sin helhet. Om lag 640 000 norske arbeidsplasser er knyttet til eksport. Det er om lag hver femte jobb i Norge, og 30 000 flere enn for bare to år siden. I fjor tilsvarte verdien av utenrikshandelen 80 pst. av norsk verdiskaping. Andelen har vokst betydelig de siste årene. For bare ti år siden lå utenrikshandelen på under 70 pst. av verdiskapingen. Utviklingen gjenspeiler at norsk eksport har utviklet seg de siste årene, på tross av uro internasjonalt.

Norske bedrifter bidrar med produkter og løsninger som verden etterspør, ikke minst til teknologi og løsninger som er viktige i et lavutslippssamfunn. En rekke kjente norske industrivirksomheter, som Hydro, Yara og Kongsberg Gruppen, eksporterer nesten alt de produserer, f.eks. aluminium til bilindustrien i Tyskland og kunstgjødsel til bønder over hele verden.

På en liten landevei på Sørlandet går lastebillass inn til fabrikk til GE HealthCare på Lindesnes, med jod fra Chile, og kjører ut igjen med svært avansert røntgenkontrastmiddel. GE HealthCare produserer innsatsfaktorer til kontrastvæske som brukes i behandling av millioner av pasienter over hele verden hver eneste dag, faktisk til fire pasienter hvert sekund. Så har vi Jotun, som i dag er en av verdens ledende produsenter av maling og pulverlakk. Fra Jotuns hovedkontor i Sandefjord ledes omkring 40 produksjonsanlegg i forskjellige land og forhandlere i mer enn 100 land. Jotun blir faktisk hundre år i år. Gratulerer til en vital, global jublant!

Det er imidlertid ikke bare varer vi eksporterer. Reiseliv er Norges femte største eksportnæring, noe vi har lett for å glemme fordi omsetningen skjer her på hjemmebane. I 2025 ble det satt overnattingsrekorder måned etter måned, og veksten er først og fremst drevet av gjester fra utlandet. Hurtigruten er kanskje det mest kjente reiselivsproduktet internasjonalt, men jeg har selv nylig møtt både Northern Norway Travel i Tromsø, Trasti og Trine i Alta og SkiStar i Trysil. De leverer også reiselivsprodukter som er etterspurt i utlandet.

Eksportarbeidsplasser finnes over hele verden, fra små industrikommuner på Vestlandet, til kystsamfunn som lever av sjømathandel, og ikke minst i reiselivsnæringen, hvor små og store bedrifter bidrar til verdiskaping og aktivitet i hele landet. Flere av de mest eksportintensive kommunene er også noen av de minst sentrale i Norge, som Årdal, Leka, Flatanger og Eidfjord. De har hjørnesteinsbedrifter som er helt avhengig av å kunne selge produkter og importere viktige innsatsfaktorer fra utlandet.

Samtidig vet vi også at eksport er viktig for de største byene. Oslo, Bergen, Stavanger og Bærum var kommunene med høyest eksport i 2024. Med andre ord: Når den handelspolitiske situasjonen endres, påvirker det bedrifter og ansatte over hele landet – ja, det påvirker oss alle sammen.

For regjeringen er det en hovedoppgave å ivareta Norge og norsk næringslivs interesser i et nytt handelspolitisk landskap, og vi arbeider langs flere ulike spor:

1. ivareta norske interesser i møte med økte tollsatser og handelshinder
2. stå opp for det regelbaserte handelssystemet, styrke samarbeidet med våre nærmeste handelspartnere og jobbe fram nye avtaler
3. redusere importavhengigheter og styrke vår økonomiske sikkerhet
4. arbeide for å styrke norsk næringslivs konkurransevne og økonomiske sikkerhet i en urolig tid

Jeg vil i det videre redegjøre nærmere for hvordan vi jobber på disse områdene.

Konkurranseskraften må styrkes samtidig som innovasjonstakten økes og grønn omstilling gjennomføres. Vi står overfor store og økende klima- og miljøutfordringer. Klima- og miljøutfordringene utgjør en sikkerhetsrisiko som påvirker ressurstilgang, velferd og regimestabilitet globalt. Handelspolitikken må derfor også ivareta klima- og miljøhensyn og bidra til omstilling.

La meg si litt mer om utfordringsbildet. Norge har en markedsbasert økonomi som i alle år har fulgt spillereglene for internasjonal handel. Samtidig anerkjenner vi at disse spillereglene ikke alltid har vært tilstrekkelig for å sikre rettferdig konkurranse globalt. Kina har bygd opp produksjonskapasitet som på flere områder overgår etterspørselen på verdensmarkedet. Det har gitt Kina markedsdominans og har over tid bidratt til fallende globale priser som utfordrer den markedsbaserte industrien i Europa og USA. Kinas handelsoverskudd nådde i desember i fjor over 1 000 mrd. dollar – det høyeste noen gang. En sånn ubalanse i verdenshandelen er utfordrende og har skapt reaksjoner blant flere av verdens ledere.

Når USA treffer tiltak mot kinesisk import for å redusere utfordringene for sin egen industri, må Kina finne avsetning på andre markeder. Som vi har sett, har det ført til betydelig press på Europa. I løpet av de senere årene er det mange eksempler på at land har utnyttet importavhengigheter for å presse fram fordeler for seg selv.

I 2025 varslet Kina nye restriksjoner på eksport av enkelte sjeldne jordarter og materialer til framstilling av elektronikk, magneter og batterier. Kina står for over 90 pst. av verdens produksjon av bearbejdede sjeldne jordarter og magneter laget av dem. Disse grunnstoffene er avgjørende i alt fra elbiler og vindturbiner til flymotorer og radarer. Tiltakene ble delvis ansett som respons på USAs utvidelse av eksportrestriksjonene og toll mot Kina, men må også ses i lys av en voksende global handelskonflikt. Etter toppmøtet mellom president Xi og president Trump i oktober 2025 utsatte Kina sine tiltak, og Trump nedskalerte de amerikanske handelsrestriksjonene mot Kina.

Dette er et eksempel på at sårbarheter i globale verdikjeder utnyttes i rivaliseringen mellom stormaktene. De annonserte kinesiske eksportrestriksjonene i fjor hadde ikke bare vært negative for industrien i USA, men også for industrien i Europa, feks. bilindustrien.

Veldig mange norske industribedrifter har europeisk industri som viktigste kunde. Sånne tiltak fører derfor til negative ringvirkninger i Norge. Forstyrrelsene i globale forsyningskjeder kan slå spesielt negativt ut for et land med en åpen økonomi, som Norge. På samme måte som resten av verden vil norske virksomheter være avhengig av varer fra Kina, som har skaffet seg en dominerende posisjon innen elektronikk, sjeldne jordarter og kritiske mineraler. Det skaper sårbarheter for norsk økonomi.

Endringene i handelspolitikken skjer i høyt tempo. Det skaper stor usikkerhet. De siste årene har USA innført økte tollsatser på import av varer, også fra Norge. Vi har fått en tilleggstoll på 15 pst. USA har også innført såkalt sektortoll på enkelte varegrupper, som stål, aluminium, biler og trevarer, for å nevne noe. Det meste av sektortollen som er innført så langt, er i størrelsesordenen 25–50 pst. USA har også varslet en tollsats på 100 pst. på importerte varemerkebeskyttede eller patenterte legemidler. Unntak skal gjelde for legemiddelprodusenter som bygger fabrikker i USA. Om denne sektortollen faktisk blir innført, vet vi ikke sikkert.

Forrige uke var det også trusler om økt toll som følge av situasjonen på Grønland. Her er vi ved noe av kjernen: uforutsigbarhet. Dette skaper usikkerhet. USA gjør stadig endringer eller truer med endringer.

Enkelte land har fått en lavere tollsats fra USA enn det som først var besluttet. Det kommer som resultat av

inngåtte rammeavtaler. Rammeavtalene USA har inngått med EU og Japan, medfører f.eks. at USA setter et tak på 15 pst. toll for de fleste produkter. Vi ser eksempler på at rammeavtaler kommer på plass etter at det ble gitt betydelige innrømmelser, f.eks. løfter om investeringer i USA. Rammeavtalene følges opp med forhandlinger om mer detaljerte avtaler om handel, men de ser ut til å trekke ut i tid.

Norge har hatt dialog med amerikanerne om en felleserklæring for handel. I denne dialogen har vi strukket oss langt innenfor våre forpliktelser etter WTO og EØS. En felleserklæring ble forhandlet fram med amerikanske handelsrepresentanter sommeren 2025, men det er ikke tatt noen endelig beslutning i den amerikanske administrasjonen.

Regjeringen ønsker at norsk næringsliv har så gode rammebetingelser som mulig. Vi inngår ikke en avtale med USA for enhver pris, men vi vil opprettholde dialogen med USA.

For Norge er det kun en relativt liten prosentandel av eksporten som rammes direkte. Om lag 4 pst. av norsk vareeksport går direkte til USA. Av dette er det rundt 60 pst. som har fått økt toll. Selv om andelen er lav, er det likevel sånn at enkelte selskaper er hardt rammet. Det gjelder enkelte selskaper i sjømatnæringen, men også bedrifter i andre næringer, som tekstilnæringen og eksportører av teknisk utstyr, maskiner og kjemikalier.

For noen varegrupper som er viktige for Norge, er det fortsatt nulltoll inn til USA. Eksempler på det er petroleum, enkelte mineraler og noen andre varer. Andre sektorer har fått høyere satser. For metaller som stål og aluminium er tollen 50 pst. Eksporten fra Norge til USA for disse varene er lav.

Til tross for økt toll på norske varer til USA økte vareeksporten til USA med 10 pst. i fjor. Samtidig ser vi at den største delen av økningen skjedde i første kvartal av 2025, altså før mange av tolløkningene ble innført. Det er altså for tidlig å trekke klare konklusjoner om effektene av den økte toll på eksporten til USA. I tillegg kommer de indirekte effektene.

EU har betydelig mer handel med USA enn Norge. Samtidig er EU Norges desidert største eksportmarked. En negativ økonomisk utvikling i EU vil ha negative ringvirkninger i Norge. Da EU og USA i sommer kom fram til en rammeavtale, avverget det en større handelskonflikt. En rammeavtale og en mulig framtidig handelsavtale mellom EU og USA kan få betydning for norsk eksport. Dersom norske innsatsfaktorer fortsatt kan benyttes i europeiske produkter som skal eksporteres til USA, er det positivt for norsk eksport.

Selv om norsk eksport så langt har utviklet seg sterkt, blir hele næringslivet preget av usikkerheten og uforutsigbarheten vi nå står overfor. Norges viktigste

handelspolitiske interesse er forutsigbare rammebetingelser basert på omforente spilleregler for internasjonal handel. Hovedsporene i norsk handelspolitikk ligger derfor fast:

- det multilaterale og regelbaserte handelssystemet forankret i WTO
- EØS-avtalen, som har vært viktig for norsk økonomi og velferd i over 30 år
- handelsavtaler og næringsfremme som sikrer tilgang til viktige markeder

Norge står ikke alene i forsvaret av et regelbasert handelssystem. Sammen med det store flertallet av WTOs medlemmer arbeider Norge for å bevare og styrke det regelbaserte handelssystemet gjennom meningsfull reform av Verdens handelsorganisasjon. Målsettingen på kort sikt er å oppnå enighet om veien videre for reformarbeidet under WTOs 14. ministerkonferanse i Kamerun i slutten av mars, hvor utenriksministeren vil være til stede.

Innsatsen for å sikre forutsigbare rammebetingelser for internasjonalt økonomisk samkvem ligger også til grunn for Norges deltakelse i andre fora, som OECD og G20, der Norge har deltatt som gjesteland de siste to årene.

EØS-avtalen er Norges mest omfattende internasjonale handelsavtale. Avtalen bidrar til å trygge våre interesser, rettigheter og økonomi, og EØS-avtalen og det indre markedet utvider det norske hjemmemarkedet til å omfatte alle 30 EØS-land og mer enn 450 millioner mennesker. Hele to tredjedeler av norsk vareeksport går til EU. Vi har tall som viser at EØS-avtalen har økt handelen mellom Norge og EU i størrelsesordenen 35–65 pst., og gitt en økning i realinntekter i Norge på 2–6 pst.

At Norge gjennom EØS-avtalen er en integrert del av EUs indre marked, er avgjørende for norsk konkurransevne og verdiskaping. Det er også viktig for Norge at det indre markedet er velfungerende og sikrer rettferdighet og like konkurransevilkår også for norsk næringsliv. EUs strategiske fokus har lenge vært bygget på et velfungerende indre marked med fri bevegelse av varer, tjenester, kapital og personer. Det indre markedet utvikles nå som verktøy for oppnåelse av andre viktige samfunns mål, som grønn og digital omstilling og strategisk autonomi.

I dagens pressede handelspolitiske situasjon legger EU vekt på å beskytte egen industri og sin økonomiske sikkerhet. De jobber for et sikkert, motstandsdyktig og selvforsynt Europa. Vi ser at EU utvikler sin handelspolitiske verktøykasse og bruker den mer aktivt. Et eksempel på det er den mye omtalte saken om EUs beskyttelsestiltak mot import av ferrolegeringer i form av kvoter og minstepris. Sånne tiltak skaper usikkerhet og uforutsigbarhet, både for vår økonomiske integrasjon og for

felleseuropeiske verdikjeder som vi er en del av. Det er altså ikke tiltak som er spesielt rettet mot Norge og Island, selv om vi treffes av dem.

Vi vet også at EU arbeider med forslag om eksportrestriksjoner for skrapmetall. Det er en annen type sak enn spørsmålet om beskyttelsestiltak på ferrolegeringer. Det er for tidlig å si noe om hvordan eventuelle tiltak kan bli utformet, og dermed om og hvordan det kan påvirke norske aktører.

Vi deler mange av EUs bekymringer knyttet til konsekvensene av global overkapasitet for europeisk industri, men vår tilnærming er at tiltak må utformes sånn at de også ivaretar felleseuropeiske verdikjeder, for det indre markedet består av 30 land, ikke bare EUs 27. Som utenriksministeren understreket i EU/EØS-redegjørelsen i november, blir vår viktigste oppgave i europapolitikken i tiden framover å jobbe sammen med våre EØS/EFTA-partnere opp mot EU for å ivareta integriteten til det indre markedet og dermed sikre norsk næringsliv forutsigbarhet for markedsadgang også i en ny tid.

For regjeringen er det en viktig prioritet å verne om prinsippene om fri bevegelse av varer, tjenester, arbeidskraft og kapital i EØS og sikre et velfungerende indre marked med EU. Dette er en avgjørende faktor for vekstevnen til norsk økonomi. Når vi skal sikre norsk deltakelse i europeiske initiativer som ligger utenfor EØS-avtalen, men som vi har en interesse av å delta i, kreves det økt politisk innsats og en proaktiv tilnærming overfor EU, men også direkte overfor EUs egne medlemsland. Jeg har nylig vært i både Tyskland og Frankrike for å følge opp og konkretisere de strategiske partnerskapene som statsministeren har inngått. Flere reiser og besøk planlegges i tiden framover.

Industripartnerskapene inngått med bl.a. EU, Tyskland og Frankrike er konkrete verktøy for å styrke verdikjedene som er strategisk viktige for Norge og våre partnere. Disse partnerskapene åpner for økt verdiskaping, teknologisamarbeid og nye markedsmuligheter for norsk næringsliv. La meg nevne romfart som et konkret eksempel. Norge posisjonerer seg godt i det internasjonale markedet for romvirksomhet og har styrket sin posisjon, ikke minst gjennom industripartnerskapet med Tyskland, som jeg er sikker på at næringskomiteen fikk god innsikt i på sin viktige tur til Tyskland nylig. Tyske Isar Aerospace har inngått langsiktig samarbeidsavtale med Andøya Space og ventes i løpet av kort tid å skyte opp sine første satellitter i bane fra Andøya Spaceport.

Kongsberg Defence & Aerospace har inngått samarbeidsavtaler med de tyske industriselskapene Helsing og Hensoldt, som kan bli kjernen i et stort og gjensidig lønnsomt norsk-tysk industrisamarbeid. Det handler om å styrke og videreutvikle kritiske verdikjeder som vi

er avhengig av at vi jobber sammen om i Europa, når vi presses fra både øst og vest.

Vi sier at den bilaterale dialogen som industripartnerskapene har lagt til rette for, har stor betydning når det gjelder å navigere i dagens krevende geopolitiske situasjon. Møtene med mine europeiske kollegaer tilrettelegger for politisk dialog, næringsfremme og synliggjøring av Norge som fullverdig partner i det indre markedet gjennom EØS-avtalen, og sånn jobber også mange av mine kollegaer i regjeringen. Framstøtene skjer i samarbeid med arbeidslivets parter, næringslivet og selvølgelig virkemiddelaktørene.

Økonomisk sikkerhet er et tema som er høyt på dagsordenen hos både oss og våre nærmeste allierte. Europeiske interesser og utfordringer er i svært stor grad også norske interesser og utfordringer. Som deltaker i det indre markedet ønsker vi å videreutvikle samarbeidet med EU og knytte oss tett til EUs agenda for økonomisk sikkerhet. Det gjør vi sammen med våre EØS/EFTA-partnere Island og Liechtenstein.

Sammen med utenriksministeren følger jeg nå opp dialogen om økonomisk sikkerhet med Europakommisjonen. Norge må være synlig. EU må kjenne oss godt, og vi må utveksle informasjon og erfaringer. På den måten sikrer vi våre interesser best.

Den geopolitiske situasjonen og det sikkerhetspolitiske bildet er alvorlig. Det påvirker også vår økonomiske politikk. Regjeringen tar økonomisk sikkerhet på alvor. Vi har løftet det til én av tre hovedprioriteringer i Nasjonal sikkerhetsstrategi, og det er en del av regjeringens plan for Norge.

Regjeringen har de siste årene jobbet på mange områder for å håndtere de økende sikkerhetsrisikoene som følger med å være et lite land med en åpen økonomi. Arbeidet med økonomisk sikkerhet er ikke nytt, men for første gang jobber vi systematisk med det innenfor en helhetlig tilnærming til nasjonal sikkerhet. I en verden der geopolittikk, sikkerhet og økonomi i større grad henger sammen, er det et viktig grep for å trygge Norge.

Målet har hele tiden vært, og er fortsatt, å ha en økonomi som er så åpen som mulig, samtidig som vi ivaretar våre nasjonale sikkerhetsinteresser. Et eksempel er Bergen Engines-saken, der en russisk aktør med koblinger til Kreml forsøkte å kjøpe opp en strategisk viktig norsk bedrift. Det viste behovet for et bedre system for å fange opp potensielt sikkerhetstruende økonomisk aktivitet.

Vi jobber nå med å ferdigstille en ny lov om investeringskontroll. Den vil bidra til forutsigbarhet for investorer og balanserer godt at Norge skal forbli et attraktivt land for utenlandske investeringer samtidig som hensyn til nasjonal sikkerhet er ivarettatt. Vi har også styrket

sikkerhetsloven og opprettet en ny etat for eksportkontroll og sanksjoner.

Hendelser i høst, bl.a. varslede kinesiske restriksjoner på eksport av sjeldne jordarter og magneter til bruk i industrien, har illustrert hvordan tilsiktede handlinger i andre land kan skape problemer for europeisk industri. Framover vil vi jobbe for å få en bedre oversikt over importavhengigheter i næringer som er av særlig betydning for norsk sikkerhet og verdiskaping. Det arbeidet vil gi et viktig grunnlag for å avgjøre hvordan vi kan redusere sårbarheter og styrke våre handelsforbindelser framover.

La meg samtidig minne om at Norge også er en viktig partner for andre land som har importavhengigheter mot Norge. Norge er eksempelvis Europas største produsent av naturlig grafitt, som utvinnes på Senja i Troms. Grafitt står på EUs liste over kritiske råmaterialer og er viktig i produksjonen av metaller, batterier, elbiler og grønn teknologi i Europa. Norge har også industriell kapasitet for separasjon av sjeldne jordarter.

Det jobbes også med å sikre at Norge vil motta kritiske varer, ut fra beredskapshensyn. Dette følger opp viktige lærdommer fra koronapandemien, og vi følger nøye med på EUs arbeid på feltet.

Når regjeringen sier at vi skal videreutvikle samarbeidet med EU og knytte oss tett til EUs agenda for økonomisk sikkerhet, innebærer dette fremdeles at hver enkelt sak må vurderes nøye. De siste ukers hendelser har satt søkelys på særlig EUs forordning mot økonomisk tvang, ACI, ofte omtalt som handelsbazookaen. Dette er et av EUs nye handelspolitiske verktøy, som EU har utviklet for å kunne forsvare seg dersom unionen blir utsatt for økonomisk press eller tvang. Spørsmålet om bruk av ACI pågår fremdeles i EU, og dette verktøyet er heller aldri brukt.

Vi er opptatt av å være en del av en mest mulig samlet respons på de utfordringene vi nå ser. Ikke minst er vi en integrert del av EUs indre marked. Norge er imidlertid ikke en del av EUs handelspolitikk, og det er derfor ikke gitt at det er mulig å bli med på alle de tiltakene som EU nå vurderer, om disse tas i bruk. Vi må ha kontakt med EU framover om hvordan vi på best mulig måte kan være en del av en samlet europeisk respons.

Gjennom nasjonal sikkerhetsstrategi kommer vi også med et tydelig signal til næringslivet og andre aktører om at økonomisk sikkerhet må tas på alvor. Vi skal styrke dialogen med næringslivet også om disse spørsmålene.

Den handelspolitiske utviklingen i USA og den globale usikkerheten som vi har sett det siste året, understreker behovet for flere bein å stå på. Regjeringen har derfor styrket satsingen på bilaterale handelsavtaler og næringsfremme. Vi diversifiserer våre handelsforbin-

delsler og styrker økonomisk sikkerhet ved å ha inngått flere handelsavtaler. Norges bilaterale handelsavtaler, inkludert EØS, dekker nå nærmere 90 pst. av norsk eksport. Siden 2023 har Norge inngått seks nye viktige handelsavtaler – med Moldova, Kosovo, India, Thailand, Malaysia og Mercosur-landene Brasil, Argentina, Uruguay og Paraguay. Disse avtalene gir markedsadgang for norsk næringsliv til markeder på om lag to milliarder mennesker. Det er med andre ord mange muligheter for norske bedrifter med internasjonale ambisjoner.

Vi har også oppdatert tre av de eldre handelsavtalene, med Chile og Ukraina, og avtalen med Singapore, som har fått nytt kapittel om digital økonomi.

Avtalen med Mercosur fjerner toll på nesten all norsk eksport til de fire sør-amerikanske landene og gir store muligheter i et vekstmarked med over 250 millioner mennesker. Avtalen gir tollettelser og økt forutsigbarhet for norsk eksport av mineralgjødsel og for norske selskaper som leverer utstyr og tjenester til offshorenæringen. I tillegg legger avtalen til rette for norske investeringer i grønn teknologi, som det særlig i Brasil er økende interesse for.

Avtalen med India trådte i kraft 1. oktober i fjor. India er verdens femte største økonomi og vokser raskt. Med handelsavtalen har norske bedrifter fått mye bedre og forutsigbar tilgang til det store indiske markedet. Avtalen sikrer nulltoll for ca. 42 pst. av norsk eksport fra dag én, dvs. fra 1. oktober 2025. Etter fem år vil ca. 85 pst. av norsk eksport importeres tollfritt til India. Allerede fra 1. januar i år var tollene på fersk laks redusert med to femtedeler, med andre ord 40 pst., og fra 1. januar 2029 kan norsk fersk laks importeres tollfritt i India.

I morges fikk vi beskjeden om at EU og India nå har inngått sin avtale. EU forhandler også fremdeles om avtaler med land som Indonesia, Malaysia, Filippinene og De forente arabiske emirater. Dette er alle land som Norge allerede har handelsavtaler med.

Av resterende eksportland vi ikke har avtale med, er Japan, Kina og USA de viktigste. Vi skal også følge nøye med på i hvilken grad næringslivet faktisk bruker disse avtalene. Fjorårets EFTA-rapport om utnyttelsesgraden av EFTAs handelsavtaler beregnet at avtaler Norge hadde i 2023, ga en besparelse i tollutgifter for norsk eksport på godt over 2 mrd. kr. Regjeringen har selvfølgelig som mål å sikre størst mulig utnyttelse av avtalene som inngås. De er ikke inngått for å være til pynt. Jeg oppfordrer næringslivet til å utnytte konkurransefortrinnene som handelsavtalene gir.

Regjeringen vil fortsette å jobbe strategisk med å fremme norske næringsinteresser i de viktigste eksportmarkedene våre, EU, Storbritannia og USA. Vi jobber også aktivt opp mot en rekke andre land, bl.a. India, Japan, Sør-Korea og Brasil. I lys av økt geopolitisk usikker-

het vil det kreve enda mer av norsk næringsliv for å kunne hevde seg i konkurransen i internasjonale markeder.

Regjeringen jobber for at næringslivet vårt skal ha best mulige vilkår når de satser ute, men det er også sånn at bedriftene selv må ha vilje og evne til å satse internasjonalt. Framover vil det bli enda viktigere med tett dialog mellom myndighetene og næringslivet om mulighetene og utfordringene i verdensmarkedene. Vi vil derfor nå opprette et topplederforum for strategisk dialog med næringslivsledere om rammebetingelser for handel og eksport.

Å styrke konkurransekraften er en av prioriteringene under regjeringens plan for Norge, og i 2026 tar vi flere grep for å styrke konkurransekraften. Blant annet skal regelverksbyrden reduseres for å muliggjøre raskere utbygging av samfunnskritisk infrastruktur og redusere administrative kostnader for næringslivet. Vi vil effektivisere virkemiddelapparatet og, som sagt, legge enda bedre til rette for tett samarbeid og god dialog med næringslivet.

Jeg går snart inn for landing.

Sikkerhetssituasjonen i Europa truer europeisk og norsk velstand. Situasjonen i Ukraina er kritisk. Landets forsvarsevne avhenger av kontinuerlig gjenoppbygging og hjelp til å holde økonomien i gang. Innovasjon Norge har fått i oppdrag å legge til rette for at norsk næringsliv kan delta i gjenoppbyggingen av Ukraina, og har nå etablert tilstedeværelse i Kyiv. Som del av oppdraget koordinerer Innovasjon Norge Team Norway-arbeidet med Ukraina og tilbyr rådgivning og kompetansetjenester til norske selskaper som ønsker å delta i gjenoppbyggingen. En egen risikoavlastningsordning for Ukraina har vært operativ fra januar 2025. Den forvaltes av Eksfin og har en ramme på 630 mill. kr. Formålet med ordningen er å tilrettelegge for norsk eksport ved å gi Eksfin muligheten til å avlaste noe av risikoen og usikkerheten for næringslivet.

I den situasjonen som Ukraina nå står i, må det forventes at det tar tid å etablere nye prosjekter, men jeg vil berømme norsk næringsliv og norske bedrifter, som har et stort engasjement og gjør mye viktig allerede. Jeg undertegnet selv en oppdatert handelsavtale mellom EFTA-statene og Ukraina i Kyiv i april 2025. En proposisjon om denne avtalen vil fremmes for Stortinget nå til våren, og vi ser fram til at den moderniserte avtalen ratifiseres, så den kan tre i kraft så raskt som mulig. Avtalen vil åpne nye muligheter og skape enda tettere økonomiske bånd mellom Norge og Ukraina.

Vi ser tydeligere enn på lenge at handelspolitikk og sikkerhetspolitikk henger sammen. Mange norske eksportbedrifter er verdensledende i det de driver med, og vi har tilgang på råvarer som verden etterspør. Det gir oss sterke kort på hånden. Jeg har stor tro på at selv om

det geopolitiske bakteppet er utfordrende, skal vi komme oss godt gjennom dette.

Å styrke norsk konkurransekraft er en av regjeringens viktigste prioriteringer framover. Det krever at vi jobber godt sammen, både med norsk næringsliv og med våre internasjonale handelspartnere og mellom regjering og storting. Da vil jeg helt på tampen særlig takke partene i arbeidslivet, LO og NHO, og næringslivet for dialog og felles arbeid på vegne av norske interesser i en uforutsigbar tid. Det er til stor støtte og hjelp også for oss i regjeringen.

Med det ser jeg fram til en god handelspolitisk debatt på torsdag.

Ove Trellevik hadde her teke over presidentplassen.

Presidenten [11:37:26]: Presidenten vil foreslå at den handelspolitiske utgreiinga til næringsministeren vert sett opp til behandling i eit seinare møte i Stortinget – og ser det som vedteke.

Sak nr. 8 [11:37:36]

Redegjørelse av fiskeri- og havministeren om ivaretagelse av fiskere i Oslofjorden

Statsråd Marianne Sivertsen Næss [11:38:00]: Jeg har bedt om å få redegjøre for regjeringens arbeid for å ivareta fiskerne i Oslofjorden i lys av innføringen av nullfiskeområder fra 1. januar 2026. Dette er et alvorlig og krevende tema som berører både miljøhensyn, næringsinteresser og lokalsamfunn langs fjorden.

Fra 1. januar innførte regjeringen tre store nullfiskeområder. Disse områdene ligger i indre Oslofjord, Færder og ytre Hvaler, og de dekker samlet sett en betydelig del av Oslofjorden. I nullfiskeområdene er alt fiske forbudt, både yrkesfiske og fritidsfiske – med kun noen svært få og strengt avgrensede unntak. Det innebærer bl.a. at det fortsatt for barn er tillatt med krabbefiske med snøre, samt at det vil være mulig å søke dispensasjon fra forbudet for enkelte aktiviteter, som forskning og undervisning.

I tillegg til nullfiskeområdene er det innført en rekke begrensninger for hva slags redskaper man kan bruke i yrkesfisket. Disse begrensningene har som formål å bidra til å forhindre bifangst av sårbare arter som torsk og annen bunnfisk. Det er også innført strengere begrensninger i fritidsfisket.

Bakgrunnen for de nye fiskeritiltakene er godt kjent. Oslofjorden er blant landets mest brukte og verdsatte naturområder og har stor betydning for befolkningen i regionen. Det finnes ikke noe annet marint økosystem i

Norge som opplever en sammenlignbar påvirkning fra menneskelig aktivitet.

I fjorden foregår det omfattende fritidsfiske av både saltvanns- og ferskvannarter, båtliv, bading og ikke minst viktig matproduksjon. Områdene langs fjorden er også leveområdet til store deler av landets befolkning, og Oslofjordens nedbørsfelt dekker det meste av det sentrale Østlandet. Det betyr at påvirkningen fra landbaserte aktiviteter også er betydelig. Den samlede belastningen på fjorden er rett og slett for høy og har over tid gått ut over både økosystemet og det biologiske mangfoldet. Fjorden har over tid vært under betydelig press fra mange hold, og tilstanden i fjorden er alvorlig og sammensatt.

Blant de største kildene til påvirkning er avløp, jordbruk og fiskeri. Ingen av disse er alene ansvarlig for tilstanden i fjorden, men samtidig er det helt avgjørende at alle sektorer som bidrar til belastningen, også tar sin del av ansvaret for løsningen. Skal vi lykkes med å forbedre tilstanden i Oslofjorden og ha en sunn fjord, må det iverksettes målrettede og effektive tiltak på alle områder som har størst påvirkning.

Regjeringen følger opp dette arbeidet gjennom en helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden, og det arbeides bredt for å koordinere innsatsen i alle de sentrale sektorene. På fiskeriområdet ble det i 2019 innført en rekke tiltak for å verne om den svekkede kysttorskbestanden i Oslofjorden, herunder stenging av gytefelt, tekniske krav til yrkesfiskere for å redusere bifangst og forbud mot å fiske torsk. Tiltakene hadde etter fem år ikke oppnådd ønsket effekt. Det var bakgrunnen for at regjeringen i 2025 trappet opp innsatsen for å styrke fiskebestandene og hele det økologiske systemet og sendte på høring forslag til nye og strengere fiskeritiltak for både yrkesfiske og fritidsfiske. Det er disse tiltakene vi etter en grundig prosess nå har innført.

Bakteppet er altså en ekstraordinær situasjon, og det er derfor vi har valgt å ta i bruk så drastiske tiltak som vi har gjort. Dette er et stort og ambisiøst restaureringsprosjekt og markerer et viktig bidrag fra fiskerisektoren i arbeidet med å forbedre forholdene i fjorden.

De nye fiskeritiltakene er forankret i faglige råd fra Fiskeridirektoratet og Miljødirektoratet. Før beslutningen ble tatt, har tiltakene vært gjenstand for en omfattende og bred høringsprosess. Det kom inn over 250 høringsinnspill, og det var bred enighet om at det var nødvendig med strenge tiltak. Fagmiljøet pekte spesielt på at tiltak rettet mot enkeltarter alene, ikke er tilstrekkelig for å oppnå god effekt i et sterkt presset fjordsystem.

Oslofjorden er et komplekst økosystem der samspillet mellom arter, leveområder og menneskelig aktivitet er avgjørende for den økologiske balansen, og det er derfor nødvendig med tiltak som retter seg mot hele øko-

systemet. Når bestandene allerede er lave, må den samlede belastningen og det samlede uttaket av bestandene reduseres kraftig over større geografiske områder og over lengre tid for å gi naturen forutsetninger til å hente seg inn. Nullfiskeområdene legger til rette for at man kan oppnå bredere effekter i økosystemet i de områdene som stenges, enn man ville ha oppnådd med mer tradisjonelle fiskeritiltak alene. Nullfiskeområdene er derfor et nødvendig, men også krevende virkemiddel for å sikre at fjorden kan forvaltes bærekraftig for fremtiden.

Den lokale fiskerinæringen i Oslofjorden har stått i mye usikkerhet over lengre tid. Jeg har stor forståelse for at de som lever av å høste av fjorden, opplever at de nå tar en stor del av byrden i arbeidet for Oslofjorden. Vi vet at dette treffer familier, lokalsamfunn og tradisjoner som har gått i arv gjennom generasjoner.

Som fiskeri- og havminister har jeg hatt gleden av å møte mange av fiskerne i Oslofjorden, bl.a. på besøk til Utgårdskilen i Hvaler. Det har gjort sterkt inntrykk å se det engasjementet som finnes, og den innsatsen som allerede er lagt ned for å gjøre fisket så skånsomt og bærekraftig som mulig. Hensynet til fiskerne og deres levebrød har stått sentralt gjennom hele arbeidet med å utforme og innføre de nye fiskeritiltakene.

Det er svært tungt som fiskeriminister å skulle fortelle folk at de ikke lenger kan drive fisket sitt sånn som de har gjort tidligere. Gjennom prosessen har vi gjennomført en rekke møter med fiskeriorganisasjonene og berørte fiskere. Det varierer fra fartøy til fartøy i hvor stor grad de berøres av innføringen av nullfiskeområdene. Noen fiskere vil miste alle eller store deler av sine tradisjonelle fangstområder, samtidig som mulighetene for å flytte fisket til andre områder er svært begrensede. Andre fisker i dag i større grad i de områdene som forblir åpne, og vil kunne fortsette fisket med mindre justeringer.

Vi har vært opptatt av å legge til rette for at fisket skal kunne fortsette i områdene i Oslofjorden som fortsatt holdes åpne. Jeg har forsøkt så langt det lar seg gjøre, å legge til rette for at den kystkulturen og næringsstrukturen vi har rundt Oslofjorden, skal kunne bestå, selv om vi nå må stramme inn betraktelig.

Et viktig eksempel er beslutningen om å holde Hvalerrenna åpen for fiske. Den er et viktig fangstfelt som er mye brukt av mindre fartøyer i Hvaler som hører hjemme i Utgårdskilen, som er Oslofjordens egen fiskerihavn. Et annet eksempel er at regjeringen har valgt å videreføre adgangen til bruk av krepsespalte, som er viktig for å opprettholde lønnsomheten i fisket for reketralerne. Disse justeringene ble gjort nettopp på bakgrunn av tydelige og konstruktive innspill fra fiskeriorganisasjonene.

Videre har regjeringen valgt å ikke innføre begrensninger i fiske etter brisling og sild som foregår i område-

ne utenfor nullfiskeområdene, noe som tidligere har blitt foreslått. Dette er på bakgrunn av faglige vurderinger som tilsier at dette er et fiske med lite bifangst av andre arter enn målartene, og at det med dagens bestandssituasjon har svært begrenset effekt på resten av økosystemet.

Det er viktig at de berørte blir hørt, og regjeringen vil fortsette å arbeide tett med fiskerierorganisasjonene for å finne løsninger som ivaretar den unike kunnskapen og tradisjonene fiskerierne har bygget opp. Samtidig må vi tilpasse oss naturens rammer.

Det er bevilget 15 mill. kr over statsbudsjettet for 2026 til en egen tilskuddsordning for de berørte fiskerne i Oslofjorden. Regjeringen arbeider nå i tett dialog med næringsorganisasjonene for å ferdigstille regelverket for ordningen. Målsettingen er at midlene skal fordeles mellom dem som er hardest rammet av nullfiskeområdene, og formålet er å gjøre omstillingsprosessen enklere for dem som har mistet tilgangen til viktige fiskefelt.

Tilskuddsordningen skal administreres av Garantikassen for fiskere, som har lang erfaring med å forvalte tilskuddsordninger for fiskerne. Regelverket for en sånn ordning må være treffsikkert. Vi må nå den gruppen ordningen er ment for, midlene må forvaltes på en praktisk måte, og ordningen må utformes sånn at de berørte opplever den som hensiktsmessig. Derfor er jeg svært opptatt av å lytte. Det er fiskerne som best vet hvordan situasjonen oppleves i praksis, og hva som faktisk kan hjelpe.

Nærings- og fiskeridepartementet gjennomførte for om lag to uker siden et dialogmøte med fiskerierorganisasjonene, der vi hadde en svært konstruktiv dialog om utformingen av regelverket. Jeg har mottatt en rekke innspill til akkurat hvordan ordningen bør innrettes. Arbeidet med regelverket ferdigstilles nå i lys av disse innspillene før det vil sendes på høring med kort frist av hensyn til fortgang i prosessen.

Vi holder tett dialog med organisasjonene om prosessen videre og vil arbeide for at midlene skal tildeles og utbetales til mottakerne så raskt som mulig. Jeg opplever at dialogen med organisasjonene er svært konstruktiv.

Det er krevende tider for mange i næringen, men jeg er samtidig imponert over innsatsen, viljen til omstilling og det nytenkende arbeidet som nå vises. Yrkesfiskerne er blant dem som kjenner fjorden aller best, og mange legger nå ned en enorm innsats for å finne nye måter å leve av fjorden på – fra opprenskning av tapte redskaper til bruk av tidligere uutnyttede marine ressurser.

I tillegg til tilskuddsordningen for å omstille fiskerier næringen i Oslofjorden er det over statsbudsjettet også bevilget nærmere 100 mill. kr til en tilskuddsordning for

restaureringstiltak i Oslofjorden. Ordningen skal legge til rette for at bl.a. fiskere i Oslofjorden kan bidra med sin kompetanse og sitt utstyr i arbeidet med å bedre fjordens tilstand.

Regjeringen har oppfordret berørte fiskere til å søke om tilskudd til gode prosjekter. Prosjektene kan omhandle restaurering og opprydding, men arbeidsinnsats og nødvendig utstyr, som nytt utstyr til båt, kan også få støtte over ordningen. Søknadsfristen er nå ute, og Miljødirektoratet har som mål å behandle søknadene innen 1. mars. Fiskeridirektoratet skal bistå i prosessen.

Regjeringen har tatt et nødvendig politisk ansvar ved å innføre kraftfulle og inngripende tiltak for å stanse den negative utviklingen i Oslofjorden. Når situasjonen er så alvorlig som den er, kan vi ikke utsette handling. Hensynet til naturen og framtidige generasjoner må veie tungt i våre beslutninger. Dessverre får dette konsekvenser for dem som har levd av å fiske i områdene det gjelder.

Regjeringen jobber for å ivareta de berørte fiskerne på best mulig måte innenfor de rammene situasjonen gir. Vi vil fortsette dialogen med organisasjonene og de berørte i tiden framover. Vi ønsker et tett samarbeid med næringen for å finne gode løsninger. Målet er å finne løsninger som både tar vare på den unike kunnskapen, kompetansen og kystkulturen fiskerne representerer, og som samtidig bidrar til at Oslofjorden på lang sikt kan bygges opp igjen og støtte et bærekraftig og livskraftig fiskeri.

Presidenten [11:52:02]: Presidenten vil foreslå at utgreiinga til fiskeri- og havministeren om ivaretaking av fiskarar i Oslofjorden vert sett opp til behandling i et seinare møte i Stortinget – og ser det som vedteke.

Dermed er dagens kart ferdig debattert. Stortinget tek no pause, og i samsvar med den annonserte dagsordenen vert det votering kl. 15.

Stortinget tok pause i forhandlingane kl. 11.53.

Stortinget tok opp att forhandlingane kl. 15.

President: Ove Trellevik

Votering

Presidenten [15:01:51]: Då er Stortinget klar til å gå til votering.

Votering i sakene nr. 1–5, debattert 27. januar 2026

Presidenten: Sakene nr. 1–5 er andre gongs behandling av lovsaker og gjeld lovvedtaka 21–25. Det ligg ikkje

føre nokon forslag til merknad. Stortingets lovvedtak er dermed godtekne ved andre gongs behandling og vert å senda Kongen i samsvar med Grunnlova.

Votering i sak nr. 6, debattert 27. januar 2026

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Anskaffelse av ytterligere ubåter og langtrekkende presisjonsild (Innst. 86 S (2025–2026), jf. Prop. 29 S (2025–2026))

Presidenten: Under debatten har Ingrid Fiskaa sett fram eit forslag på vegner av Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen i anskaffelsen av langtrekkende presisjonsild sørge for at det norsk-europeiske alternativet vurderes fullt ut i tråd med Nasjonal sikkerhetsstrategi, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Votering:

Forslaget frå Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristeleg Folkeparti vart med 87 mot 14 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 15.02.55)

Komiteen hadde tilrådd Stortinget å gjera følgjande

vedtak:

I

Investeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2026 kan:

1. Starte opp følgjande nye investeringsprosjekter:

Prosjekt	Kostnadsramme
Prosjekt 1095 Landbasert, langtrekkende presisjonsild til Forsvaret	19 098 mill. kroner

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart vedteken med 86 mot 14 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 15.03.24)

Vidare var tilrådd:

2. Endre følgjande investeringsprosjekter:

Prosjekt	Kostnadsramme
P6346 Nye Ubåter	98 464 mill. kroner

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Vidare var tilrådd:

II

Forsvarsdepartementet får fullmakt til å justere kostnadsrammene i takt med prisstigningen og som følge av endringer i valutakursene.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen vart samrøystes vedteken.

Presidenten: Sakene nr. 7 og 8 var utgreiingar.

Sak nr. 9 [15:04:10]

Referat

- (184) Statsministerens kontor melder at lov om endringer i helsepersonelloven og pasientjournalloven mv. (taushetsplikt og tilgjengeliggjøring av pasientopplysninger) (Lovvedtak 20 (2025–2026)) – er sanksjonert under 23. januar 2026
Samr.: Vert lagd ved protokollen.
- (185) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kristian August Eilertsen, Julia Brännström Nordtug, Stig Atle Abrahamsen og Anne Grethe Hauan om tiltak for bedre behandling av personer med alvorlige psykiske lidelser og styrket vern av samfunnet (Dokument 8:85 S (2025–2026))
- (186) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Kristian August Eilertsen, Julia Brännström Nordtug, Stig Atle Abrahamsen, Bård Hoksrud, Anne Grethe Hauan og Kristoffer Sivertsen om å sikre pasienter med ALS en reell tilgang til ordningen med godkjenningsfritak for legemidler i tidlig fase (Dokument 8:86 S (2025–2026))
Samr.: Nr. 2 og 3 vert sende helse- og omsorgskomiteen.
- (187) Endringer i statsbudsjettet 2026 under Justis- og beredskapsdepartementet (operatør av redningshelikopterbasen i Tromsø mv.) (Prop. 32 S (2025–2026))
- (188) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Per-Willy Amundsen, Hans Andreas Limi, Jon Engen-Helgheim, Hilde Grande og Bengt Rune Striefeldt om videreføring av pilotordning for politiutdanning i Alta (Dokument 8:84 S (2025–2026))
Samr.: Nr. 4 og 5 vert sende justiskomiteen.
- (189) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sunniva Holmås Eidsvoll og Mirell Høybernt-

sen om en tryggere digital skolehverdag (Dokument 8:82 S (2025–2026))

Samr.: Vert sendt utdannings- og forskingskomiteen.

7. (190) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bjørnar Moxnes, Geir Jørgensen og Sofie Mar-

haug om å innføre nabosjekk av EU-regelverk (Dokument 8:83 S (2025–2026))

Samr.: Vert sendt utanriks- og forsvarskomiteen.

Presidenten [15:04:42]: Dermed er dagens kart behandla ferdig. Ber nokon om ordet før møtet vert heva?
– Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 15.05.

